

Statenvoorstel: bijlage 1

Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014

concept

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Flora- en faunawet.....	4
1.2.1 Doelstelling.....	4
1.2.2 Bescherming van soorten.....	4
1.2.3 Afwijken van het beschermingsregime.....	5
1.2.4 Rolverdeling bestuursorganen	5
1.2.5 Faunabeheereenheid.	6
1.3. Leeswijzer.....	6
2. Instrumentarium	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Taken en verantwoordelijkheden voor het faunabeheer:.....	7
2.2.1 Faunabeheereenheid Utrecht, faunabeheerplan en kerntaken en doelen.	7
2.2.2 Wildbeheereenheden	8
2.2.3 Faunafonds in transitiefase (art. 83 e.v)	9
2.2.4 Aanvragers op grond van artikel 68, lid 6 van de wet.....	9
2.3 Schadebestrijding	10
2.3.1 Vrijstelling (artikel 65).....	10
2.3.2 Aanwijzing van personen (artikel 67).....	11
2.3.3 Ontheffing (artikel 68)	11
3 Faunabeheer	13
3.1 Verjagen	13
3.2 Verjagen met ondersteunend afschot	13
3.3 Populatiebeheer ter voorkoming van schade	13
3.4 Gebiedsinrichting in relatie tot schadebeheer.....	14
3.5 Planmatig beheer	14
3.6 Exoten en verwilderde huisdieren.....	17
3.7 Valwild (verkeersslachtoffers).....	18
3.8 Jacht, beheer en schadebestrijding in Natuurbeschermingswetgebieden.	18
4 Overig	20
4.1. Kievitseieren (art. 60).....	20
4.2. Beschermde leefomgeving (art. 19 e.v.)	20
4.3. Onderzoek en monitoren.	21
5. Jacht	22
5.1 Openen van de jacht.....	22
5.2 Verhuur jachtrecht.....	22

5.3 Bijzondere weersomstandigheden.....	22
6. Handhaving	23
7 Communicatie	25
7.1 Voorlichting	25
7.2 Digitale gegevensverzameling.....	25
7.3 Rapportage.....	25
8 Financiën	26
8.1 Faunafonds in transitiefase.....	26
8.2 Faunabeheereenheid Utrecht	26
8.3 Stichting Valwild Utrecht.	27
8.4 Leges.	27
Bijlage 1 Beleidsregels voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing	28
Bijlage 1.2 Exoten	61
Bijlage 1.3 Verwilderde huisdieren	63
Bijlage 2: Verklarende woordenlijst	66
Bijlage 3. Draaiboek “Bijzondere weersomstandigheden”	67
Bijlage 4 Kaartje werkgebieden wildbeheereenheden.	78
Bijlage 5. Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht.	78
Bijlage 6 Kaart vestigings- en doortrekgebied Edelhert	79
Bijlage 7 Natuurbeschermingswet 1998 (beschermde gebieden)	80

Disclaimer: Aan opgenomen wettelijke regelingen en kaartjes kunnen geen rechten worden ontleend. Raadpleeg de website voor de meest actuele informatie(<http://www.provincie-utrecht.nl>).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (hierna: de wet) in werking getreden. De wet regelt de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten. De wet regelt onder meer beheer, schadebestrijding, jacht, handel, bezit en andere menselijke activiteiten die een schadelijk effect kunnen hebben op beschermde planten- en diersoorten. De provincies hebben met de komst van de wet enkele taken en bevoegdheden gekregen. Provincies zijn bevoegd om uitzonderingen op de bescherming te maken door middel van het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen (o.a. ter voorkoming van landbouwschade, zie hierna).

De wet biedt de provincies de ruimte voor eigen beleid. Om uitvoering te geven aan deze taken en bevoegdheden is op 29 januari 2002 de notitie Implementatie Flora- en faunawet provincie Utrecht vastgesteld. Deze notitie is op 19 mei 2008 vervangen door de Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2008.

Met het Natuurbeleid 2.0. (Provinciale Staten 4 november 2013) is besloten om onze nieuwe taken op grond van het Bestuursakkoord Natuur¹ (Provinciale Staten 12 december 2011), die worden verankerd in de nieuwe Wet Natuurbescherming (hierna: nieuwe wet), te implementeren en te integreren in het provinciale beleid zodra de inhoud van deze nieuwe wet vaststaat, tenzij daarop niet langer kan worden gewacht. De komst van deze nieuwe wet, die de Boswet, Natuurbeschermingswet en de wet gaat vervangen, zal niet eerder dan vanaf halverwege 2015 in werking treden. Nu de nieuwe wet langer op zich laat wachten dan voorzien is een tussentijdse herziening op onderdelen van de beleidsnota inclusief de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 en de beleidsregels voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing om inhoudelijke en juridische redenen noodzakelijk. Deze herziening is gebaseerd op de wet en loopt niet vooruit op de nieuwe wet, tenzij de praktijk vooruitloopt op de wetgever. Dit laatste is het geval met het Faunafonds.

De Beleidsnota edelhert, damhert en wild zwijn provincie Utrecht 2012 (Provinciale Staten 30 januari 2012), de resultaten van de evaluatie (Provinciale Staten 31 maart 2014) en de beleidsregels zijn ongewijzigd overgenomen in deze herziening.

1.2 Flora- en faunawet

1.2.1 Doelstelling

De doelstelling is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. De bescherming die de wet biedt beperkt zich hierbij niet alleen tot bedreigde of kwetsbare soorten, maar is een brede bescherming voor vrijwel alle inheemse soorten. Het uitgangspunt van de wet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn, wat zich vertaalt in een stelsel van verboden die er op gericht zijn dat in het wilde levende, inheemse, dieren en planten met rust worden gelaten. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. Daarnaast stelt de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn, de wettelijke erkenning van de zogeheten intrinsieke waarde van het dier (opgenomen in de considerans van de wet).

1.2.2 Bescherming van soorten

Onder de wet in hoofdstuk II zijn als beschermde soorten aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (m.u.v. Zwarte rat, Bruine rat en Huismuis);
- alle vogels die van nature voorkomen op het grondgebied van Europese Unie (m.u.v. de gedomesticeerde "vormen" van de Grauwe gans, Wilde eend, Kanarie en Rotsduif);
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën-, reptielen- en vissoorten (m.u.v. soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is);

¹ In 2011 en 2012 hebben Rijk en IPO afspraken gemaakt over de overdracht van verantwoordelijkheden voor het natuurbeleid en het landelijk gebied van Rijk naar provincies. Onderdeel hiervan is dat provincies verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de herijkte EHS in 2021. Onder het bestuursakkoord natuur vallen het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur d.d. 20 september 2011, de aanvullende afspraken d.d. 7 december 2011 en de uitvoeringsafspraken d.d. 8 februari 2012.

- een aantal inheemse dier- en plantensoorten genoemd in de bijlagen bij het Besluit en de Regeling aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. Daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

1.2.3 Afwijken van het beschermingsregime

Van het beschermingsregime kan, in het kader van een aantal in de wet omschreven belangen en onder voorwaarden worden afgeweken, door bijvoorbeeld het afgeven van een ontheffing of vrijstelling. Dit kan alleen als er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De belangen die in de wet worden omschreven zijn onder meer volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen en schade aan flora en fauna. In dat verband wordt over afschot gesproken. Daarnaast bepaalt de Minister in hoeverre de jacht is geopend op de als wildsoort aangemerkte soorten in bepaalde perioden. In dat verband wordt over jacht gesproken.

Het provinciale beleid is beperkt tot de taken en bevoegdheden die in de wet aan het college van Gedeputeerde Staten zijn toebedeeld. Onderwerpen die rechtstreeks in de wet geregeld zijn of bevoegdheden van anderen, maken geen onderdeel uit van het beleid (bijvoorbeeld beheer en schadebestrijding binnen de palen van een eendenkooi op basis van de artikelen 56 tot en met 59 van de wet en het afgeven van ontheffingen voor het houden van zwanen (zwanendrifters)).

1.2.4 Rolverdeling bestuursorganen

Bij de uitvoering van de wet spelen een tweetal bestuursorganen een belangrijke rol. In het decentralisatieakkoord Natuur, een akkoord tussen het ministerie van Economische Zaken en de gezamenlijke provincies, is afgesproken dat het rijk verantwoordelijk is voor de hoofdlijnen van het natuurbeleid en dat de provincies dit beleid voor hun grondgebied uitwerken en uitvoeren. Voor de uitvoering van de wet heeft dit geleid tot een verdeling van taken en bevoegdheden.

Ministerie van Economische Zaken.

Zo heeft de minister van Economische Zaken taken op het gebied van soortenbeleid en het ontheffingen- en handhavingsbeleid op dat gebied. Hiertoe behoren onder andere onderzoeken of soorten in hun voortbestaan worden bedreigd en het besluiten op aanvragen om vrijstelling of ontheffing met betrekking tot ingrepen in beschermde plant- en diersoorten op grond van artikel 75 van de wet. Dit zijn situaties waarvoor de provincies niet bevoegd zijn. Een voorbeeld hiervan is ontheffingverlening in het kader van de uitvoering van ruimtelijke plannen waarbij inheemse planten of diersoorten worden verstoord. Daarnaast bepaalt de minister bij AMvB voor welke diersoorten, die landelijk veelvuldig schade veroorzaken, een vrijstelling geldt en voor welke diersoorten de provincies een vrijstelling kunnen verlenen (art 65). Ook kan de minister, bij ministeriele regeling, bepalen van welke diersoorten de provincies de stand kunnen laten beperken (art 67). Ook is de minister verantwoordelijk voor de uitoefening van de jacht. Daarnaast is per Ministeriële regeling vastgelegd in welke periode voor welke soort de jacht geopend is. Ten slotte het handhaven van de wet waarvoor de minister verantwoordelijk is.

De provincies

Provinciale Staten zijn bevoegd om voor de zogenaamde provinciale schadesoorten een vrijstelling te verlenen via provinciale verordening (artikel 65, lid 4).

Daarnaast heeft de wet vooral taken en bevoegdheden neergelegd bij Gedeputeerde Staten:

- Aanwijzen van beschermde leefomgeving (art. 19);
- Erkennen van een samenwerkingsverband van jachthouders als Faunabeheereenheid (art. 29);
- Goedkeuren van Faunabeheerplannen (art. 30);
- Sluiten van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden (art. 46, lid 5);
- Erkennen van samenwerkingsverbanden van weidevogelbeschermers ten behoeve van het rapen van Kievitseieren (art. 60);
- Verlenen aanwijzingen en ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding (art. 67 en 68);
- Bekendmaking grenzen Wildbeheereenheden (artikel 65, lid 10);
- Ter inzage leggen verslag Faunabeheereenheid (art. 69);
- Ontheffing verlenen op het verbod van bijvoeren (art. 74a);

- Verschillende bevoegdheden m.b.t. Faunafonds i.s.m. minister (art. 84, 86, 87, 88);
- Goedkeuren begroting Faunafonds (art. 90);
- Verlenen bijdrage aan Faunafonds (art. 96) en
- Aanwijzen ambtenaren belast met het toezicht op naleving wet (art. 104).

Met de beleidsnota wordt hierna vooral invulling gegeven aan de taken en bevoegdheden van Gedeputeerde Staten. Het beleid is geënt op de specifieke regionale/provinciale omstandigheden. De wet biedt hiertoe de ruimte.

1.2.5 Faunabeheereenheid.

Op grond van de artikelen 29 en 30 kunnen Gedeputeerde Staten samenwerkingsverbanden van jachthouders erkennen als faunabeheereenheden ten behoeve van het beheer van diersoorten of de bestrijding van schade aangericht door diersoorten. Op 16 oktober 2002 is de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht opgericht en vervolgens door Gedeputeerde Staten erkend. Zie voor de taken verder onder paragraaf 2.2.1.

1.3. Leeswijzer

De beleidsnota is als volgt opgebouwd. Na een beschrijving van de taken en bevoegdheden van de provincie in hoofdstuk 2, wordt de uitvoering van de wet beschreven in hoofdstuk 3 Faunabeheer. Hoofdstuk 4 en 5 behandelen de overige zaken die met de uitvoering van de Flora- en faunawet te maken hebben. In hoofdstuk 6 wordt de handhaving van de wet behandeld. Communicatie over de uitvoering van de wet en met de betrokken partijen wordt beschreven in hoofdstuk 7. Hoofdstuk 8 tenslotte gaat in op de financiën die voor de uitvoering van de wet benodigd zijn. Uitgezonderd de schaderegelingen verzorgt door Bij12, unit Faunafonds.

De bijlagen bevatten o.a. de beleidsregels per diersoort, de provinciale regelingen, de werkgebieden van de wildbeheereenheden en het draaiboek bijzondere weersomstandigheden.

Als appendix zijn volledigheidshalve de commentaarnota en de reactie van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen na de statencommissiebehandeling toegevoegd.

2. Instrumentarium

2.1 Inleiding

In de onderstaande paragrafen zal allereerst worden ingegaan op de rol van een aantal partijen die bij schadebestrijding betrokken zijn. Daarna wordt ingegaan op de verschillende instrumenten die de provincie tot haar beschikking heeft om toestemming te geven voor schadebestrijding.

2.2 Taken en verantwoordelijkheden voor het faunabeheer:

De provincies zijn, op basis van de Flora- en faunawet, verantwoordelijk voor de besluitvorming inzake beheer en schadebestrijding waaronder de besluitvorming in het kader van de artikelen 67 en 68 van de wet. Provinciale Staten zijn daarnaast bevoegd om voor de zogenaamde provinciale schadesoorten een vrijstelling te verlenen (artikel 65, vierde lid, van de wet). Hierbij dient opgemerkt te worden dat, gelet op de uitgangspunten van de wet, het verlenen van toestemmingen voor beheer en schadebestrijding geen doel op zich is maar dat hierbij ook altijd rekening gehouden dient te worden met het voortbestaan van populaties en beschermen van de intrinsieke waarde van het individuele dier.

De uitvoering van het beheer en de schadebestrijding is in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid. Het betreft een private taak welke de wetgever bij de grondgebruiker heeft neergelegd. De grondgebruikers hebben dus zelf een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van schade door diersoorten. Wel kan er soms sprake zijn van bepaalde overstijgende publieke belangen, bijvoorbeeld veiligheid, openbare orde of natuur waarbij de provincie meer verantwoordelijkheid op zich zal nemen.

De grondgebruikers kunnen zich verenigen in een Faunabeheereenheid om zo gezamenlijk tot een effectief planmatig faunabeheer te komen en zodoende hun belangen te behartigen. Een Faunabeheereenheid is geen uitvoeringsorganisatie van de provincie maar een privaat samenwerkingsverband.

Volgens artikel 29 van de Flora- en faunawet kunnen GS een dergelijk samenwerkingsverband erkennen als faunabeheereenheid ten behoeve van:

- a) het beheer van diersoorten of
- b) de bestrijding van schade aangericht door dieren.

De belangrijkste taak van een Faunabeheereenheid is het coördineren van het beheer en de schadebestrijding. Het voorstel hiertoe wordt in een Faunabeheerplan vastgelegd, welke vervolgens - na het horen van het Faunafonds- door GS kan worden goedgekeurd (artikel 30 van de wet). Op basis van dit Faunabeheerplan kan de Faunabeheereenheid vervolgens bij de provincie ontheffingen aanvragen.

Het Faunabeheerplan is dus geen plan van de provincie. Het beleid van de provincie is neergelegd in deze beleidsnotitie.

Gelet op deze taakverdeling is ook de financiering van maatregelen in het kader van beheer en schadebestrijding in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid. Dit neemt niet weg dat, mede vanuit een publiek belang, de provincie hier wel een bijdrage aan wil leveren. Wel achten Gedeputeerde Staten het vanzelfsprekend dat ook de partijen die de schade ondervinden financieel bijdragen aan het beheer en de schadebestrijding. Daarnaast zijn de provincies in het kader van de hierover gemaakte afspraken met het Rijk wel (financieel) verantwoordelijk voor het verlenen van tegemoetkomingen (dus geen vergoedingen) in de schade aangericht door beschermde inheemse diersoorten. Hier wordt elders in deze beleidsnotitie verder op ingegaan.

2.2.1 Faunabeheereenheid Utrecht, faunabeheerplan en kerntaken en doelen.

In de provincie Utrecht is op 16 oktober 2002 de (privaatrechtelijke) Stichting Faunabeheereenheid Utrecht (hierna: Faunabeheereenheid) opgericht, met daarin vertegenwoordigd de volgende organisaties: LTO Noord, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer, het Utrechts Particulier Grondbezit en het Gewestelijk Utrechts Jacht- en Faunabedrijf. Het gebied van de Faunabeheereenheid Utrecht strekt zich uit over de gehele provincie Utrecht. Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 14 januari 2003 de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht erkend op basis van artikel 29 van de wet

De Faunabeheereenheid heeft een loketfunctie voor alle aanvragen op basis van art. 68, eerste lid, van de wet. Daarnaast is de Faunabeheereenheid een belangrijke spil in de communicatie met grondgebruikers, jachtaktehouders en de provincie. Tevens kan zij machtigingen afgeven voor het gebruik van door Gedeputeerde Staten aan de Faunabeheereenheid verleende ontheffingen.

De Faunabeheereenheid stelt minimaal elke 5 jaar een faunabeheerplan op. Dit plan dient te voldoen aan de eisen en voorwaarden die in de wet zijn genoemd. In het plan staat voor welke diersoorten de Faunabeheereenheid schadepreventie noodzakelijk acht en hoe zij duurzaam beheer in haar werkgebied wil vormgeven. Daarmee vormt het plan de onderbouwing van aanvragen om ontheffing. Artikel 68, vierde lid, van de wet stelt immers dat (met uitzondering van de situaties genoemd in het vijfde lid) ontheffingen alleen verleend kunnen worden aan een faunabeheereenheid op basis van een faunabeheerplan.

Gedeputeerde Staten toetsen het plan aan de eisen van de wet en haar eigen beleidsuitgangspunten. Uiteraard verdient het de voorkeur dat het in het Faunabeheerplan voorgestelde beheer voldoet aan de provinciale beleidsuitgangspunten om zodoende problemen bij de besluitvorming in het kader van de artikelen 67 en 68 van de wet te voorkomen. Om deze reden heeft de provincie ook geadviseerd in het kader van de totstandkoming van dit plan. Er kunnen echter verschillen blijven bestaan tussen het door de Faunabeheereenheid in haar plan gewenste en voorgestelde beheer en het provinciale beleid.

De verantwoording van de prestaties vindt nu nog plaats op basis van het jaarverslag met een grondslag in de wet en de exploitatiesubsidie. In het jaarverslag legt de Faunabeheereenheid verantwoording af over de wijze waarop van ontheffingen gebruik is gemaakt en over de verdere uitvoering van het Faunabeheerplan. Ons streven is om meer dan voorheen te gaan sturen op onze kerntaken en deze SMART te vertalen in provinciale doelen. Meetbare indicatoren gekoppeld aan de subsidiebeschikking. Op basis van deze meetbare indicatoren moeten de gevraagde prestaties kunnen worden afgerekend bij het vaststellen van de definitieve subsidie.

De momenten van oplevering van de dan noodzakelijke producten zullen wij opnemen in de voorwaarden van de subsidiebeschikking.

2.2.2 Wildbeheereenheden

Een wildbeheereenheid is een rechtspersoonlijkheid bezittend samenwerkingsverband van jacht(akte)houders en anderen dat tot doel heeft te bevorderen dat jacht, beheer en schadebestrijding, al dan niet ter uitvoering van het door de faunabeheereenheid opgestelde faunabeheerplan, wordt uitgevoerd mede in samenwerking met en mede ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

In de provincie zijn in het werkgebied van de Faunabeheereenheid 13 wildbeheereenheden actief, die gezamenlijk zorgdragen voor het uitvoeren van het faunabeheerplan. Ze spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van het faunabeheer. Wildbeheereenheden moeten hun werkgebieden vaststellen en aangeven op kaarten. Elk jaar op 1 januari zijn de kaarten door hen geactualiseerd en zullen deze zo nodig opnieuw worden vastgesteld.

Gedeputeerde Staten dienen de werkgebieden bekend te maken in hun provinciaal blad (artikel 65, lid 10). Zijn er wijzigingen ten opzichte van het jaar daarvoor dan maakt Gedeputeerde Staten de nieuwe werkgebieden direct na aanlevering van het bestand bekend.

De werkgebieden van de wildbeheereenheden in de provincie zijn op kaart weergegeven en vervat in bijlage 4.

2.2.3 Faunafonds in transitiefase (art. 83 e.v)

Het Faunafonds is een zelfstandig bestuursorgaan, dat onder meer is belast met het toekennen en uitkeren van vergoedingen aan grondgebruikers voor geleden schade. In artikel 83 van de wet zijn de taken van het Faunafonds vastgelegd. De taken van het Faunafonds zijn:

- het verlenen van tegemoetkomingen in geleden gewasschade door grondgebruikers, aangericht door beschermde inheemse dieren.
- het bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van faunaschade;
- het adviseren van Gedeputeerde Staten over de goedkeuring van faunabeheerplannen en ingekomen aanvragen voor ontheffing en vrijstellingen.

In de wet is ook een aantal bevoegdheden aangereikt voor de provincie, zoals het (mee)beslissen over de regels op grond waarvan het Faunafonds tegemoetkomingen in schade kan geven door dieren, het meebeslissen over benoeming van bestuursleden, het benoemen van een adviseur en het (mede)geven van goedkeuring aan het bestuursreglement en de begroting van het Faunafonds.

Met het Bestuursakkoord natuur zijn de provincies sinds 1 januari 2012 beleidsmatig en financieel verantwoordelijk voor het Faunafonds. De afspraken uit het akkoord lopen echter vooruit op de juridische grondslag voor deze nieuwe taken. In de transitieperiode tot de inwerkingtreding van de nieuwe wet moeten de provincies dus materiele sturing bereiken en tegelijkertijd in overeenstemming met de wet handelen. Met het bestuur van het Faunafonds zijn daarom afspraken gemaakt over de materiele sturing tijdens deze transitieperiode. Dit om bijvoorbeeld de provinciale ambities tot kostenbeperkingen op o.a. de uitvoeringskosten en kosten van de faunaschade niet in de weg te staan. Immers op basis van de wet is het bestuur van het Faunafonds nog steeds bevoegd en verantwoordelijk voor de doelmatige en rechtmatige besteding van de beschikbare middelen, waaronder het kunnen wijzigen van de beleidsregels en daarmee directe sturing geven aan de kosten van de faunaschade en het nemen van besluiten over de schadetoekenningen. Als alternatief op de afspraken kunnen provincies directe, maar meer tijdrovende sturing, via de Ministeriële Regeling ingevolge artikel 84 van de wet geven.

In IPO-verband hebben de provincies besloten om de beleidsmatige en financiële aansturing van de uitvoeringstaken van het Faunafonds, die voor alle provincies op gelijke wijze van belang zijn, centraal via de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland (BACVP) te laten verlopen. Wij steunen daarom het besluit tot het trekken van één lijn ten aanzien van de inhoud van de Beleidsregels tegemoetkomingen faunaschade van het Faunafonds. Voorkomen moet worden dat juridisch onhoudbare schadebesluiten ontstaan doordat provincies verschillende schadetarieven gaan hanteren voor dezelfde schade. Er is daarom weinig regionale beleidsvrijheid voor provincies. Dit specifieke beleid is daarom geen onderdeel van de herziening van deze beleidsnota. Zie voor nadere informatie <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/tegemoetkoming/>.

Sinds 1 januari 2014 zijn de uitvoeringstaken van het Faunafonds ondergebracht bij de gemeenschappelijk provinciale werkorganisatie BIJ12 (zie verder paragraaf 8). Vooruitlopend op de nieuwe wet zullen de provincies een voorstel doen om per ingang van 1 januari 2015 het Bestuur van het Faunafonds om te vormen naar een adviesgroep uit hun midden die hun visie kunnen leveren aan de BACVP over het verder vormgeven van het provinciale faunaschadebeleid (zie ook paragraaf 8).

2.2.4 Aanvragers op grond van artikel 68, lid 6 van de wet

In de gevallen waarin het niet noodzakelijk of wenselijk is om een ontheffing aan de Faunabeheereenheid te verlenen, bestaat de mogelijkheid in artikel 68 om ontheffing te verlenen aan anderen. In de meeste gevallen betreft dit gemeenten die belangrijke schade ondervinden aan sportvelden of gelijksoortige terreinen.

2.3 Schadebestrijding

Ten aanzien van de beschermde diersoorten gelden op grond van de wet verschillende verbodsbepalingen. De belangrijkste hiervan zijn:

Het verbod van de wet:

- deze dieren te doden, verwonden of vangen (art. 9);
- deze dieren opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- om nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen of te verstoren (artikel 11);
- om eieren van deze soorten te zoeken, rapen of beschadigen (artikel 12);
- om de dieren, de nesten en de eieren te vervoeren of in bezit te hebben (artikel 13) en
- om gebruik te maken van bepaalde niet-selectieve vangmiddelen (artikel 15a).

De in de wet opgenomen verboden om beschermde diersoorten te doden of te verstoren zijn niet absoluut. Indien deze soorten een risico vormen voor de bij of krachtens de wet aangewezen belangen kan hiervoor een vrijstelling, 'aanwijzing' of ontheffing worden verleend.

Voor al deze instrumenten geldt (voor zover het beschermde diersoorten betreft) dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Ook mag er geen andere bevredigende oplossing bestaan. Dit laatste betekent dat er in beginsel geen geschikte, minder ingrijpende, methode mag bestaan om schade te voorkomen.

Hieronder zullen de instrumenten nader besproken worden.

2.3.1 Vrijstelling (artikel 65)

Op grond van artikel 65 kan er een vrijstelling worden verleend van de verboden van artikel 9, 10, 11 en 12 ten behoeve van het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren en schade aan de fauna. Voor het kunnen verlenen van een vrijstelling geldt als eis dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Ook mogen er geen andere bevredigende oplossingen bestaan. De vrijstelling betekent niet dat de soort te allen tijde bestreden mag worden. Er dient wel sprake te zijn van een schaderisico. Het moet dan gaan om dreigende schade binnen de grenzen van het werkgebied van een wildbeheereenheid waarin de gronden zijn gelegen.

Er zijn twee soorten vrijstellingen:

Landelijke vrijstelling

Hierbij gaat het om soorten die in het gehele land schade aanrichten. Deze zijn aangewezen in Bijlage I bij het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (hierna: het Besluit). Het betreft: Canadese gans, Houtduif, Zwarte kraai, Kauw, Konijn en Vos. Deze vrijstelling wordt verleend door de Minister. De betreffende soorten mogen worden bestreden met de middelen en conform de voorwaarden van het Besluit waarbij opgemerkt moet worden dat het gebruik van vangkooien en kastvallen bij beschermde vogels niet is toegestaan.

Provinciale vrijstelling

Deze heeft betrekking op soorten die in delen van het land belangrijke schade aanrichten. De soorten worden genoemd in bijlage II van het Besluit. Voor deze soorten kunnen Provinciale Staten bij verordening een vrijstelling verlenen.

Provinciale Staten hebben op 19 januari 2004 de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 vastgesteld, welke sinds 14 februari 2004 in werking is. Deze verordening zal gelijktijdig met de aanpassing van deze beleidsnota worden geactualiseerd.

Op grond van artikel 3 van de verordening kunnen Gedeputeerde Staten de bijlagen I en II wijzigen met betrekking tot de schadesoorten en daaraan nadere voorschriften en beperkingen verbinden.

Zoals hierboven aangegeven kan er slechts ten behoeve van een aantal belangen vrijstelling worden verleend van een beperkt aantal artikelen. Dit betekent bijvoorbeeld dat geen vrijstelling kan worden verleend ten behoeve van de openbare veiligheid of de veiligheid van het luchtverkeer. Ook kan er bijvoorbeeld geen vrijstelling worden gegeven van de artikelen 15a, 72, vijfde lid en 74. Indien dergelijke maatregelen noodzakelijk zijn zal hiervoor alsnog een toestemming als bedoeld in artikel 67 of 68 van de wet noodzakelijk zijn. Dit geldt zowel voor de landelijke als voor de provinciale vrijstelling.

2.3.2 Aanwijzing van personen (artikel 67)

Op grond van artikel 67, eerste lid, van de wet kunnen Gedeputeerde Staten zelf (categorieën) van personen aanwijzen om de stand van bepaalde soorten te beperken. De aanwijzing kan plaatsvinden in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid, de veiligheid van het luchtverkeer, ter voorkoming van landbouwschade of van schade aan flora en fauna.

Gedeputeerde Staten kunnen alleen een aanwijzing geven voor soorten die zijn genoemd in bijlage II van de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. Met de aanwijzing kan tevens geregeld worden dat de aangewezen personen toegang hebben tot bepaalde gronden, zonder dat de grondgebruiker daarvoor toestemming heeft verleend.

Artikel 67 heeft in tegenstelling tot de artikelen 65 en 68 ook betrekking op niet-beschermde soorten. Voor deze soorten kan geen ontheffing op grond van artikel 68 worden verleend. De eis van een gunstige staat van instandhouding is niet van toepassing op niet-beschermde soorten.

Het besluit kan betrekking hebben op de verboden uit de artikelen, 9, 11, 12, 50, 51, 53, 72, vijfde lid en 74. Dit betekent dat er, bijvoorbeeld, geen vrijstelling kan worden gegeven van artikel 15a (gebruik vangkooien). In artikel 67, tweede lid, onder a, wordt verder bepaald dat voor wat betreft de beschermde vogelsoorten niet mag worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens artikel 72, vijfde lid.

Gelet op het feit dat de oorspronkelijke aanwijzing (Besluit van Gedeputeerde Staten van 28 juni 2005, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken) regelmatig is gewijzigd en dat er naast dit besluit nog een aantal andere besluiten op basis van artikel 67 zijn genomen is er, om onduidelijkheden te voorkomen, voor gekozen de aanwijzing niet meer als bijlage in deze nota op te nemen.

2.3.3 Ontheffing (artikel 68)

Indien er geen vrijstelling kan worden verleend kunnen Gedeputeerde Staten ten behoeve van de in dit artikel genoemde belangen voor beschermde inheemse diersoorten een ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 t/m 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid en 74 van de wet.

Een ontheffing wordt in principe alleen verleend aan de Faunabeheereenheid op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan. Een ontheffing kan ook aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend indien:

1. de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan gelet op de soort dan wel de aard of omvang van de te verrichten handelingen;
2. de noodzaak ontbreekt dat de te verrichten handelingen worden verricht door tussenkomst van een faunabeheereenheid of
3. het gebied waar de handelingen worden verricht niet is gelegen in een gebied waarover zich de zorg van een faunabeheereenheid uitstrekt (artikel 68, lid 4).

Het ontheffingenbeleid verschilt per diersoort en soms zelfs per populatie van eenzelfde diersoort. Het ontheffingenbeleid per soort is weergegeven in bijlage 3. Ontheffingen worden alleen verleend als dat in overeenstemming is met de in bijlage 3 weergegeven beleidsregels.

Ten aanzien van het vereiste van de preventieve middelen is een minimum van twee preventieve middelen het uitgangspunt. Het kan echter voorkomen dat hiervan wordt afgeweken (bijvoorbeeld Konijnen op sportvelden). Deze afwijking zal dan nader worden gemotiveerd in de te verlenen ontheffing.

Welke middelen worden ingezet is een vrije keus, gerelateerd aan het gewas en de bedrijfsactiviteiten, mits ze in de handreiking van het Faunafonds staan opgenomen of door het Faunafonds als (alternatief) middel worden erkend.

Gedeputeerde Staten bekijken voor soorten of situaties waarvoor geen beleid is geformuleerd per geval of en onder welke voorwaarden ontheffing kan worden verleend.

3 Faunabeheer

3.1 Verjagen

Voor het verjagen van beschermde soorten die veelvuldig in het gehele land belangrijke schade veroorzaken bestaat een landelijke vrijstelling. Voor het verjagen van beschermde soorten die in de provincie Utrecht veelvuldig schade veroorzaken bestaat een provinciale vrijstelling (bijlage 5). Beschermde soorten waarvoor geen landelijke of provinciale vrijstelling voor verjaging bestaat mogen uitsluitend verjaagd worden indien er een door Gedeputeerde Staten een aanwijzing of ontheffing voor is afgegeven.

Voor het verjagen van beschermde diersoorten bij gewasschade zijn verschillende methodieken beschikbaar, waarbij de effectiviteit afhankelijk is van het gewas en de bedrijfssituatie. De handreiking Faunaschade van het Faunafonds geeft een overzicht van verjaagmethodieken.

3.2 Verjagen met ondersteunend afschot

In sommige gevallen is het aanvullend doden van enkele dieren effectief als middel ter ondersteuning van verjaagacties. Voor de volgende beschermde soorten geldt een vrijstelling in het gehele land voor het doden met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren: Canadese gans, Houtduif, Konijn, Zwarte kraai, Kauw en Vos. Afschot ter ondersteuning van verjaging van overwinterende ganzen is geregeld in een vrijstelling (bijlage 5). Ondersteunend afschot bij verjaging van de overige beschermde diersoorten kan uitsluitend plaatsvinden op basis van een provinciale ontheffing of aanwijzing.

3.3 Populatiebeheer ter voorkoming van schade

De overzomerende Grauwe gans en Brandgans hebben in de provincie Utrecht een aanzienlijke populatiegroei doorgemaakt. Samenhangend daarmee is de schade die veroorzaakt wordt door deze ganzen gedurende het zomerhalfjaar enorm toegenomen. In 1999 traden in Utrecht voor het eerst substantiële problemen met betrekking tot landbouwschade door overzomerende ganzen op. Sindsdien is de schade veroorzaakt door Grauwe ganzen in het zomerhalfjaar verder toegenomen. Schade door met name overzomerende ganzen treedt in vrijwel het hele land op. Om die reden is er op landelijk niveau gewerkt aan een breed gedragen oplossing van het ganzenprobleem. Op 6 december 2012 werd het Akkoord uitvoering ganzenbeleid 2013-2017 gesloten tussen het Interprovinciaal Overleg en de Ganzen 7². Belangrijkste pijlers van dit akkoord waren: een intensieve aanpak in de periode 1 maart tot 1 november om de populaties van jaarrond verblijvende ganzen te reduceren en rust in de periode 1 november tot 1 maart om de ganzen uit de trekkende populatie zo veel mogelijk te ontzien.

Op 26 februari 2013 is ter uitvoering van het Akkoord het Projectteam ganzenbeheer Utrecht opgericht als schakel tussen uitvoering en beleid. In dit team zijn naast de (voormalige) Ganzen 7 partijen ook de KNJV en de provincie vertegenwoordigd. Op 2 december 2013 is het ganzenakkoord ontbonden omdat op enkele details geen overeenstemming kon worden bereikt.

De partijen in het Projectteam ganzenbeheer Utrecht hebben besloten de samenwerking voort te zetten en de gekozen lijn van het ganzenakkoord verder uit te werken. Deze uitwerking is onderdeel geworden van het Faunabeheerplan Utrecht 2014 – 2019. De nieuwe beleidsnota voorziet er in om de uitvoering van dit in het Projectteam ganzenbeheer Utrecht overeengekomen ganzenbeheer zo veel mogelijk beleidsmatig te verankeren en door wijziging van de beleidsregels en verordening uitvoerbaar te maken. Op 20 juni 2014 liet de Vogelbescherming weten uit het Projectteam ganzenbeheer Utrecht te stappen.

In de provincie Utrecht wordt door middel van reductie van de broedpopulatie Grauwe ganzen de schadeomvang teruggebracht tot het schadeniveau van 2005. Dat houdt een reductie in en vervolgens het stabiliseren van de broedpopulatie Grauwe ganzen tot een voorjaarsstand van 4000

² De Ganzen-7 zijn De12Landschappen, de Federatie Particulier Grondbezit (FPG), de Landbouw- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), Natuurmonumenten, Stichting Agrarisch en Particulier Natuur- en Landschapsbeheer Nederland, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland

exemplaren. Voor de Brandgans is het streven om de schadeomvang terug te brengen tot het niveau van 2011. Dat houdt een reductie en vervolgens stabiliseren van de broedpopulatie Brandganzen tot een voorjaarsstand van 3000 exemplaren. Het streven is om de doelstand van Grauwe gans en Brandgans in 2017 te bereiken. Daartoe zijn verschillende methoden toepasbaar. Zo zal het mogelijk zijn om bepaalde lokmiddelen te benutten bij populatiereductie van Grauwe gans en Brandgans en zal populatiereductie van deze soorten ook toegestaan worden op zon- en feestdagen. In het Faunabeheerplan 2014-2019 wordt beschreven op welke wijze deze doelstelling gerealiseerd wordt. Gedurende het winterhalfjaar (1 november tot 1 maart van het erop volgende jaar) wordt de zomerpopulatie ganzen in belangrijke mate aangevuld met ganzen uit de trekkende populatie. Tijdens deze periode is verjaging met ondersteunend afschot uitsluitend mogelijk op kwetsbare gewassen gelegen buiten de aan te wijzen rustgebieden. Uitzondering op de winterrust is de mogelijkheid om koppelvormende Grauwe ganzen en Brandganzen te doden.

3.3.1 Rustgebieden

Onderdeel van het ganzenbeleid is het aanwijzen van rustgebieden voor overwinterende trekganzen. Deze aanwijzing vindt plaats door Gedeputeerde Staten via een wijziging van bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren. Met het vaststellen van de nieuwe verordening vervallen de huidige foerageergebieden. In het Projectteam ganzenbeheer Utrecht worden voorstellen voorbereid voor de aanwijzing van de rustgebieden. De overeengekomen systematiek in de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland voor tegemoetkomingen in de schade van ganzen binnen rustgebieden zal door het Faunafonds halverwege 2014 worden uitgewerkt.

Rustgebieden worden ruimtelijk begrensd ten behoeve van volledige winterrust voor trekganzen voor een bepaalde periode. Deze periode begint in heel Nederland op 1 november. Deze periode eindigt in principe op 1 april. Indien een rustgebied voor Brandganzen wordt aangewezen dan dient de rustperiode pas te eindigen op 15 mei. In die gevallen is binnen dat gebied de rustperiode voor alle ganzen verlengd.

3.4 Gebiedsinrichting in relatie tot schadebeheer

Inrichting van gebieden en beheer van de begroeiing kan invloed hebben op de aanwezigheid van schadeveroorzakende factoren. Indien de broedplekken van ganzen van graslanden gescheiden zijn door dicht struweel, dan zal de schade veroorzaakt door ganzenfamilies beperkt zijn, omdat de jonge ganzen en later de ruiende ganzen die graslanden niet gemakkelijk kunnen bereiken. In bijzondere gevallen kan dat zelfs beperking van de populatieomvang met zich meebrengen omdat het beschikbare voedsel de beperkende factor is.

Ook kan de aanwezigheid van bijvoorbeeld roofdieren van invloed zijn op schadedreiging. Vossen blijken in sommige delen van Nederland een regulerende invloed te hebben op Grauwe ganzenpopulaties. Dat is vooral het geval waar Vossen de ganzennesten gemakkelijk kunnen bereiken. Voor de Grauwe ganzen zijn dan vrijwel alleen de voor Vossen slecht bereikbare plekken interessant. De beschikbare nestgelegenheid is dan de beperkende factor. Doordat de vos op de landelijke vrijstelling staat is er voor de provincie geen maatwerk mogelijk om de ganzen door de vos te laten reguleren. Over de invloed van de inrichting en het vegetatiebeheer en over de invloed van predatoren is nog onvoldoende kennis beschikbaar om daar uniform bruikbare voorstellen voor te maken. Waar zich echter mogelijkheden voordoen om bij inrichting en beheer rekening te houden met mogelijke schadedreiging kan ervaring opgedaan worden.

3.5 Planmatig beheer

In de provincie Utrecht wordt voor een aantal soorten of groepen van soorten planmatig beheer uitgevoerd. Hieronder zal worden ingegaan op het beheer van grote hoefdieren. Wellicht dat ook met betrekking tot andere soorten ingrijpen in de populatieomvang noodzakelijk zal zijn om schade te bestrijden of te voorkomen. Uiteraard is daarvoor een goede onderbouwing essentieel.

3.5.1 Hoefdieren

In de provincie Utrecht bestaat ruime ervaring met de beleidsvorming en het beheer rondom vrij levende populaties reeën. In tegenstelling hiermee is het beleid ten aanzien van de overige hoefdieren nog afwachtend. In het coalitieakkoord 2011-2015 is aangekondigd dat wanneer er nieuwe

diersoorten die schade kunnen veroorzaken naar de provincie komen, er nieuw beleid ontwikkeld wordt. Inmiddels is het mogelijk dat edelhert, damhert en wild zwijn de provincie Utrecht op een natuurlijke manier bereiken. In de beleidsnota was over deze soorten alleen geregeld dat, indien deze soorten via te realiseren verbindingzones de provincie Utrecht bereiken, bij noodzaak ontheffing verleend kan worden en dat deze gelegen kan zijn in het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen en bossen, in het belang van de openbare veiligheid (verkeer) of in het kader van populatiebeheer. Vanwege de hogere kansen van natuurlijke migratie is in 2012 het beleid ten aanzien van deze soorten uitgewerkt, waarbij de belangen zijn gewogen van enerzijds de positieve bijdrage die deze soorten leveren aan de biodiversiteit, maar anderzijds de risico's die deze soorten door hun aanwezigheid kunnen vormen voor onder meer de bosbouw, gewassen en voor de verkeersveiligheid.

Ree

Uit cijfers van de Stichting Valwild Utrecht komt naar voren dat het aantal aanrijdingen met reeën tot enkele jaren geleden jaarlijks toe lijkt te nemen. Om inzage te krijgen in de achterliggende factoren en problematiek en zodoende in staat te zijn maatregelen te treffen die dat aantal aanrijdingen zou laten kunnen afnemen is onderzoek³ gedaan. Met het onderzoek kunnen plekken worden aangewezen waar verhoudingsgewijs vaker aanrijdingen plaatsvinden dan elders op de weg (hotspots). Het onderzoek doet aanbevelingen om het aantal aanrijdingen terug te dringen

Het planmatige en gecoördineerde beheer van Reeën is vastgelegd in het Reeënbeheerplan 2005 van de Faunabeheereenheid. Het reguleren van de populatieomvang van Reeën wordt als belang genoemd in artikel 4 van het Besluit Beheer en Schadebestrijding. In dit artikel staat vermeld dat ontheffing alleen kan worden verleend als de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied of in de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden (art.4, lid 1, onderdeel e, van het Besluit Beheer en Schadebestrijding). Ter voorbereiding op het nieuwe Faunabeheerplan is het plan uit 2005 in 2012 geëvalueerd⁴.

De provincie Utrecht kiest voor een meer flexibel planmatig en gecoördineerd reeënbeheer. Een reeënbeheer dat meer dan voorheen gericht is op het oplossen van problemen en waar mogelijk het voorkomen daarvan. Beheer waarbij met jaarlijkse werkplannen op basis van een knelpuntanalyse gericht in een gebied of op een locatie wordt ingegrepen. Maatwerk ter voorkoming van ernstige problemen in het kader van de verkeersveiligheid en belangrijke schade aan land- en bosbouw. De Faunabeheereenheid organiseert en coördineert dit beheer en geeft aan betrokken partijen aan welke onderdelen deze jaarlijkse werkplannen minimaal moeten bevatten. Mede in dat verband is het onze ambitie om in de nieuwe beheerplanperiode door een gerichte aanpak van de hotspots het aantal aanrijdingen met reeën omlaag te brengen, bij voorkeur door verkeers- en wegmaatregelen al dan niet in combinatie met faunabeheer. Deze ambities zijn uitgewerkt in het Faunabeheerplan Utrecht 2014-2019.

Edelhert

Het edelhert kan een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit in de provincie Utrecht en verhoogt de belevingswaarde. Hoewel dat ook geldt voor het damhert wordt de voorkeur gegeven aan het edelhert omdat voor deze soort de risico's ten aanzien van het beheer van de populatie en de daarmee samenhangende schade en de verkeersveiligheid geringer zijn. Bovendien was het edelhert doelsoort voor de verbindingzone Veluwe - Gelderse Vallei. Robuuste verbindingen zijn, in het kader van het bestuursakkoord tussen rijk en provincies, geen rijkstaak meer, maar er is in het verleden al wel met betrokkenen gecommuniceerd over de mogelijke komst van edelherten. Daarom wordt er voor gekozen om natuurlijke kolonisatie door edelherten mogelijk te maken en waar nodig bij te sturen. Afgezien van incidentele meldingen van mogelijk uit gevangenschap afkomstige dieren kom het edelhert nog niet voor in de provincie Utrecht en zal via de Gelderse Vallei of via de Nederrijn-oevers de Utrechtse Heuvelrug bereiken. Het is op dit moment niet bekend waar en wanneer in de Gelderse Vallei of wanneer er via de Nederrijn de eerste edelherten gaan verschijnen. Voor de provincie Utrecht is het verschijnen en vervolgens vestigen van edelherten een nieuw verschijnsel waarmee ervaring opgedaan moet worden. Vooralsnog wordt alleen de Utrechtse Heuvelrug en de hieraan grenzende uiterwaarden beschouwd al potentieel vestigingsgebied voor het edelhert. De Gelderse Vallei wordt beschouwd als doortrekgebied. Zie bijlage 7 (kaart vestigingsgebied en doortrekgebied edelhert).

³ Onderzoeksrapport 2011: Pas op: Overstekend Wild!, Aanrijdingen met reeën in Utrecht"

⁴ Faunabeheereenheid: "Evaluatie van het reeënbeheer in de provincie Utrecht, Periode 2006-2011".

Indien er edelherten op natuurlijke wijze in deze gebieden verschijnen, zullen ze gevolgd worden en zal door middel van flankerende beleid knelpunten weggenomen worden.

Op basis van een edelhertenbeheerplan en op basis hiervan jaarlijks op te stellen uitvoeringsplannen, zal de omvang van de populatie beperkt worden waarbij een lage stand en geringe populatiedichtheid uitgangspunt zijn. Voor het vestigingsgebied geldt als richtgetal een dichtheid van 2 edelherten per 100 ha en voor het doortrekgebied een dichtheid van 1 edelhert per 100ha. Het gaat hier om richtgetallen omdat het sterk afhankelijk van de plaatselijke situatie is welke aantallen daarbij mogelijk zijn. Niet uitgesloten wordt dat in het vestigingsgebied lokaal een zeer lage stand zal worden nagestreefd en op andere plaatsen een hogere stand. Een lage stand van edelherten is goed voor de biodiversiteit en beperkt gewasschade en risico's voor de verkeersveiligheid. De populatiedichtheid wordt afgestemd op maatschappelijk draagvlak en gebiedseigenschappen. De maximale voorjaarsstand van het edelhert in de provincie Utrecht is gesteld op 150 dieren. Het op bepaalde plaatsen zichtbaar zijn van edelherten draagt bij aan de belevingswaarde, terwijl op andere plaatsen de dieren zo veel mogelijk met rust gelaten dienen te worden.

Er komt geen regeling voor schadevergoeding vooraf. Tegemoetkoming in de schade door het Faunafonds zal achteraf plaatsvinden zoals dat ook gebeurt bij schade die door andere beschermde diersoorten wordt veroorzaakt. Bij gewasschade door edelherten wordt daarbij, indien voldaan is aan de eisen van het Faunafonds, ook het eigen risico vergoed. Dat zal gebeuren door het Faunafonds en achteraf verrekend met de provincie. Populatie-ontwikkeling en ruimtelijke spreiding als mede schade worden door middel van monitoring gevolgd.

Er zal op korte termijn een draaiboek opgesteld worden waarin aangegeven staat welke stappen er genomen moeten worden indien de eerste edelherten de provincie bereiken. Daarbij dienen aspecten van verkeersveiligheid en gewasschade gewogen te worden in relatie tot omvang van de groep edelherten en dienen afspraken gemaakt te worden over beheer en schadebestrijding. Bovendien zal bezien moet worden op welke wijze de aanwezigheid van ziekte-overdragers in de edelhertenpopulatie gemonitord kan worden. Ook zullen afspraken gemaakt moeten worden over monitoring om een evaluatie na enkele jaren mogelijk te maken. De evaluatie zal gebruikt worden om te oordelen of voortzetting, al of niet in aangepaste vorm, zinvol is. Er dient niet uitgesloten te worden dat de uitkomst van de evaluatie aanleiding is om te besluiten dat edelherten in de Utrechtse situatie niet verenigbaar zijn met de activiteiten die er plaatsvinden.

Buiten de potentiële leefgebieden (Gelderse Vallei, Utrechtse Heuvelrug en aangrenzende uiterwaarden) zal een nul-stand nagestreefd worden.

Damhert

Damherten leven al als vrij levende groep in de provincie Utrecht. Indien deze groep uitgroeit tot een levensvatbare populatie dan zal dat als gevolg hebben dat er minder ruimte zal zijn voor het edelhert. Damherten en edelherten hebben een vergelijkbaar voedselspectrum. Uit eerdere studies is gebleken dat er in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug net genoeg ruimte is voor een levensvatbare populatie edelherten. Indien de overige delen van de Heuvelrug ook betrokken worden kan de extra ruimte benut worden voor een robuustere populatie edelherten in plaats van de marges opzoeken en voor zowel damhert en edelhert populaties te verkrijgen die qua omvang niet optimaal zijn. Bovendien zijn de risico's ten aanzien van het beheer en de verkeersveiligheid bij damherten groter dan bij edelherten.

Voor het damhert zal het beleid er op gericht zijn om te voorkomen dat er in de provincie Utrecht vrij levende groepen damherten zullen zijn. Voor de gunstige staat van instandhouding van het damhert op de Veluwe heeft afschot van naar de provincie Utrecht uitzwermende dieren geen gevolgen. De soort wordt in Nederland niet bedreigd. Uitsluitend in het gebied Plantage Willem III / Remmerdense Heide zal ruimte geboden worden voor een beheersbare groep damherten.

Wild zwijn

Indien het wild zwijn de provincie Utrecht al bereikt dan is het via de Gelderse Vallei. De kans is gering omdat voor wilde zwijnen ook in de aan de provincie Utrecht grenzende delen van Gelderland geen wilde zwijnen getolereerd worden. In de Gelderse Vallei bestaat geen draagvlak voor wilde zwijnen, vanwege veterinaire risico's en gewasschade. Het Faunafonds verlangt als preventieve maatregel voor wilde zwijnen dat er stroomdraden en akoestische middelen ingezet worden. Dit brengt voor de grondgebruiker aanzienlijke kosten met zich mee.

Voor het wild zwijn zal het beleid er op gericht zijn om te voorkomen dat er in de provincie Utrecht vrij levende groepen wilde zwijnen zullen komen. Voor de gunstige staat van instandhouding van het wilde zwijn op de Veluwe heeft afschot van naar de provincie Utrecht uitzwermende dieren geen gevolgen. De soort wordt in Nederland niet bedreigd.

3.6 Exoten en verwilderde huisdieren

Exoten

Als gevolg van menselijk handelen worden in Nederland steeds vaker soorten waargenomen waarvan het onwaarschijnlijk geacht wordt dat ze Nederland op eigen kracht zouden bereiken. Dergelijke soorten worden exoten genoemd. In de meeste gevallen veroorzaken deze soorten geen probleem. Bijvoorbeeld omdat vestiging uitblijft of omdat de populatie beperkt blijft. In enkele gevallen groeit de populatie van exoten echter zo explosief dat ze schadelijk kunnen zijn voor ecosystemen of belangrijke schade aan gewassen kunnen veroorzaken. Dergelijke exoten worden aangeduid als invasieve exoten.

Invasieve exoten die zich al in ruime mate gevestigd hebben worden beheerd om de schade zo veel mogelijk te beperken. In de provincie Utrecht zijn dat vooral de Muskusrat en de Beverrat die een gevaar vormen voor de veiligheid vanwege de schade aan waterkeringen. Daarnaast veroorzaakt de sterk groeiende Nijlganzenpopulatie schade aan gewassen. Invasieve exoten die nog slechts in geringe aantallen voorkomen, kunnen in veel gevallen nog geëlimineerd worden. In de provincie Utrecht geldt dat bijvoorbeeld voor de Rosse stekelstaart.

Exoten zijn in beginsel niet beschermd. Op basis van de wet zijn uitsluitend inheemse soorten als beschermde soort aangemerkt. Wel bevat de wet bepaalde eisen met betrekking tot deze soorten. Zo kunnen Gedeputeerde Staten alleen bestrijding toestaan indien er sprake is van de belangen genoemd in artikel 67 van de wet. Ook mag er geen andere bevredigende oplossing bestaan en dienen Gedeputeerde Staten schriftelijk het gebruik van de middelen voor het vangen en doden toe te staan.

Nu het geen beschermde diersoorten betreft kan hiervoor geen vrijstelling of ontheffing worden verleend. Schadebestrijding is slechts mogelijk op basis van een aanwijzing als bedoeld in artikel 67 van de wet. De exoten die op basis van dit artikel mogen worden bestreden zijn genoemd in bijlage I van de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. Hierop zijn slechts een beperkt aantal soorten opgenomen. Een soort als Halsbandparkiet staat niet op deze lijst waardoor Gedeputeerde Staten voor deze soort geen aanwijzing kan doen.

In sommige gevallen is het noodzakelijk om op een planmatige manier de problematiek aan te pakken. Daarbij kan het belangrijk dat de personen die deze soorten willen bestrijden toegang hebben tot bepaalde gronden, zonder dat de grondgebruiker daarvoor toestemming heeft verleend. Daarom heeft de provincie Utrecht de muskusrattenbestrijders, in dienst bij een bestuur van een Waterschap of Hoogheemraadschap, aangewezen als categorie van personen die de stand van Muskusratten en Beverratten mogen beperken.

Voor de Nijlgans en Rosse stekelstaart zijn alle jachtaktehouders aangewezen als categorie van personen die de stand van de deze soorten in de provincie Utrecht mogen beperken. Zij dienen wel te beschikken over een toestemming van de betreffende grondgebruiker.

In de provincie Utrecht komen nog andere exoten voor, zoals de Halsbandparkiet, Amerikaanse nerts, Wasbeer en Wasbeerhond. De populatieomvang van deze soorten is gering waardoor een planmatige aanpak nog niet aan de orde is. Wel is het van belang om de groei van de populatie van exoten die mogelijk in de wet genoemde belangen frustreren, goed te volgen. Deze exoten zullen dus onderdeel moeten uitmaken van onderzoek en monitoring (zie paragraaf 4.3).

Verwilderde huisdieren

Verwilderde gedomesticeerde dieren worden vaak samen genoemd met exoten. Het is echter een aparte categorie van dieren die echter vaak schade veroorzaken of dreigen te veroorzaken. Het gaat om verwilderde postduif, verwilderde kat en soepgans (verwilderde boerengans). Verwilderde gedomesticeerde dieren zijn niet beschermd. Op basis van de wet zijn uitsluitend inheemse soorten

als beschermde soort aangemerkt en niet hun gedomesticeerde vormen. Zo is de Rotsduif beschermd, maar de daarvan afstammende Postduif niet.

Nu het geen beschermde dieren betreft kan er geen ontheffing worden verleend. Om gebruik te kunnen maken van bepaalde middelen (zoals het geweer) is echter een provinciale aanwijzing op grond van artikel 67 van de wet noodzakelijk. In het besluit van 28 juni 2005 tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken hebben Gedeputeerde Staten alle jachtaktehouders aangewezen als categorie van personen die de stand van verwilderde Postduif, verwilderde kat en soepgans (verwilderde boerengans) in de provincie Utrecht mogen beperken. Voor de verwilderde postduif kunnen door gemeentebesturen ook beroepsmatige dierbestrijders ingezet worden

3.7 Valwild (verkeersslachtoffers).

De provincie Utrecht ondersteunt een planmatige aanpak in de afhandeling en registratie van het valwild in de provincie. Binnen de provincie Utrecht komen jaarlijks tussen de 200 en 250 officiële meldingen binnen van aanrijdingen met Reeën. Daarnaast vindt een onbekend aantal aanrijdingen plaats dat niet gemeld wordt. Het reguleren van de zorg voor aangereden en gevonden in het wild levende dieren, vooral Reeën, is van groot belang vanwege de verkeersveiligheid (snel verwijderen van aangereden Reeën) en het voorkomen van onnodig lijden van de aangetroffen dieren. Om meer structuur aan te brengen in de afhandeling en registratie van verkeersslachtoffers, hebben de Faunabeheereenheid, de Vereniging "Het Reewild", afdeling Utrecht, en de Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht, afdeling Utrecht, besloten het initiatief te nemen voor de oprichting van de Stichting Valwild Utrecht. Dit is een op 21 juni 2006 opgerichte zelfstandige stichting met een eigen bestuur. De provincie is adviseur van het bestuur.

De doelstellingen van de stichting zijn:

- a. Het reguleren en formaliseren van de zorg voor aangereden en gevonden in het wild levende dieren in de provincie Utrecht, met name ten aanzien van Reewild, middels deskundige vrijwilligers, die op adequate wijze zorgen voor het zo nodig uit hun lijden helpen van aangetroffen dieren. Het afvoeren, of doen afvoeren van deze dieren en de verdere administratieve afwikkeling.
- b. Het bijhouden en verzamelen van gegevens over verkeersslachtoffers van in het wild levende dieren, met het doel om, onder meer beter inzicht te verkrijgen in frequentie en oorzaak daarvan en de mogelijke voorkoming van slachtoffers en schade.
- c. Het verzamelen van gegevens ten behoeve van de Faunabeheereenheid en de door haar op te stellen Faunabeheerplannen.
- d. Al hetgeen verder bevorderlijk kan zijn voor het realiseren van gemelde doelstellingen en voor de instandhouding van flora en fauna binnen het werkgebied van de stichting in het algemeen.
- e. Het uitvoeren van de regeling 'afhandeling aanrijding met Reeën'.

Vrijwilligers van de stichting, meestal buitengewoon opsporingsambtenaren, registreren het aantal aanrijdingen, sporen de aangereden dieren op en verlossen een dier indien nodig uit zijn lijden. De vrijwilligers worden aangestuurd door een valwildcoördinator. De bevoegdheden van de stichting zijn ontleend aan het aanwijzingsbesluit. Het aanwijzingsbesluit is in 2012 gewijzigd waardoor deze bevoegdheden nu ook gelden voor Edelhert, Damhert en Wild zwijn. We willen de mogelijkheden van andere gegevensregistratiesystemen verkennen.

3.8 Jacht, beheer en schadebestrijding in Natuurbeschermingswetgebieden.

De Flora- en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet (gebiedenbescherming) hebben een overlap in de natuurbeschermingswetgebieden (zie kaartbijlage 7). Activiteiten in en rondom deze gebieden moeten aan beiden instrumenten worden getoetst. Besluiten op basis van deze instrumenten kunnen dan ook verschillende uitkomsten hebben. De ene is niet leidend boven de andere, de een sluit de andere niet uit.

Jacht

De uitoefening van de jacht (waarbij het gaat om de diersoorten Haas, Fazant, Wilde eend, Konijn en Houtduif), is volgens artikel 46, derde lid, van de wet niet toegestaan in beschermde natuurmonumenten, Vogelrichtlijngebieden, Watergebieden van internationale betekenis (Wetlands)

en beschermde natuurmonumenten die behoren tot een Habitatrichtlijngebied en waarvoor de status van beschermd natuurmonument gaat vervallen. Dit betekent dat in deze delen van Natura 2000-gebieden de jacht niet kan worden toegestaan. Het niet openen van de jacht heeft primair tot doel de rust in de gebieden te garanderen. In de overige delen van de Habitatrichtlijngebieden is jacht toegestaan, waarbij er mogelijk sprake is van een vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 wanneer de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden aangetast. In het kader van de evaluatie natuurwetgeving⁵ is geconcludeerd dat de beheerplannen en vergunningen van de Natuurbeschermingswet instrumenten bieden om voor de jacht per gebied maatwerk te leveren.

Beheer en schadebestrijding

De Natuurbeschermingswet heeft voor de wet tot gevolg dat bij beheer en schadebestrijding in en direct grenzend aan de hiervoor genoemde natuurbeschermingswetgebieden, ongeacht of dit nu plaatsvindt op grond van een aanwijzing (ex artikel 67 van de wet), een ontheffing (ex artikel 68 van de wet), op basis van een vrijstelling (ex artikel 65 van de wet) of omdat dit op grond van de Flora- en faunawet zonder meer is toegestaan, ook altijd een afweging op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dient te worden gemaakt.

Voor de Natura 2000 gebieden zullen de komende jaren beheerplannen worden vastgesteld. Binnen deze plannen zal moeten worden onderzocht in hoeverre beheer en schadebestrijding kan plaatsvinden zonder dat deze handeling een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen heeft waarvoor het gebied is aangewezen. Zolang voor de afzonderlijke gebieden geen beheerplan geldt of in deze beheerplannen geen ruimte wordt geboden om handelingen, zoals het vangen of doden van dieren, vergunningvrij al dan niet onder mitigerende voorwaarden te verrichten zal de vergunningplicht op grond van de Natuurbeschermingswet onverminderd blijven gelden.

Zolang er in de beheerplannen geen regeling is getroffen wordt aangeraden om vooraf in overleg te treden met het bevoegde gezag voor de beschermde natuurgebieden om te kijken of, en zo ja hoe, activiteiten in het kader van beheer en schadebestrijding kunnen worden uitgeoefend en of een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 is vereist.

⁵ Concepteindrapport versie 9, april 2008, Evaluatie van de natuurwetgeving: bevindingen en eindconclusies.

4 Overig

4.1. Kievitseieren (art. 60)

De minister van EZ kan een periode tussen 1 maart en 9 april vaststellen, ten behoeve van het zoeken en rapen van kievitseieren. Vervolgens is het ter beoordeling aan Gedeputeerde Staten of in die periode in de provincie daadwerkelijk kan worden gezocht en geraapt, door het al dan niet verlenen van ontheffing van het zoek- en raapverbod (artikel 12 van de wet) op grond van artikel 60 van de wet, aan erkende weidevogelbeschermingsorganisaties. De erkenning van deze samenwerkingsverbanden is afhankelijk van bij ministeriële regeling vastgestelde voorwaarden.

Er is een relatie met de Europese Vogelrichtlijn. De doelstelling van de Europese Vogelrichtlijn is kort gezegd de instandhouding van de in Europa in het wild levende vogels. De lidstaten van de EU moeten de bepalingen van de Vogelrichtlijn naleven en opnemen in nationale wetgeving, zoals de wet. De Vogelrichtlijn verbiedt onder meer het rapen van eieren van de Kievit (artikel 5 van de richtlijn). Onder voorwaarde dat de duurzame instandhouding van de soort geen gevaar loopt, biedt de richtlijn de lidstaten de mogelijkheid om uitzonderingen op dit verbod toe te staan vanwege onder andere culturele en recreatieve eisen.

Op 28 maart 2002 is de ministeriële "Regeling zoeken, rapen en beschermen van kievitseieren Flora- en faunawet" bekend gemaakt. Hierin is in overeenstemming met de Vogelrichtlijn (artikel 9) bepaald dat het rapen van eieren slechts is toegestaan als vorm van verstandig gebruik in kleine hoeveelheden, selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden.

In 2002 hebben Gedeputeerde Staten van Utrecht besloten dat er geen reden was om ontheffing te verlenen voor het rapen van kievitseieren. Er is geen aanleiding om dit standpunt te wijzigen. In de provincie Utrecht wordt nog steeds op veel plaatsen door vrijwilligers en agrariërs, ondersteund door Landschapsbeheer Utrecht, gewerkt aan weidevogelbescherming. Deze activiteiten vinden plaats zonder het rapen van eieren. Gedeputeerde Staten zullen geen ontheffingen verlenen voor het rapen van kievitseieren.

4.2. Beschermde leefomgeving (art. 19 e.v.)

De beschermde leefomgeving heeft tot doel kleine afzonderlijke elementen duurzaam veilig te stellen die van wezenlijke betekenis zijn als leefomgeving van een soort; de groeiplaats van planten of het nest, de schuil-, rust-, foerageer- of overwinteringsplaats van dieren. Indien de soort ter plaatse tijdelijk (seizoenmatig) voorkomt, kan de leefomgeving door de aanwijzing ook gedurende de afwezigheid van de soort beschermd worden. Daarnaast kunnen ook kleine verbindende elementen tussen populaties (steppingstones, corridors) worden beschermd. Meer concreet kan gedacht worden aan ijskelders en (kerk)zolders (vleermuizen), aan kademuren (muurplanten) en aan beektrajecten (beekvissen). Het instrument draagt bij aan een duurzaam voortbestaan van beschermde soorten.

Op grond van artikel 19 van de wet kunnen Gedeputeerde Staten plaatsen aanwijzen die van wezenlijke betekenis zijn als leefomgeving van een beschermde inheemse planten- of diersoort. Dit instrument is nieuw ingevoerd in de wet in 2002. Het instrument is bedoeld om bij te dragen aan een duurzaam voortbestaan van beschermde soorten. Voor de provincie Utrecht zijn, in de werkdocumenten soortenbeleid⁶, prioritaire planten- en diersoorten aangewezen. Prioritaire soorten zijn soorten waarvoor de provincie Utrecht een speciale verantwoordelijkheid draagt omdat een belangrijk deel van de Nederlandse populatie voorkomt in de provincie Utrecht. Het is voor de hand liggend om het instrument "beschermde leefomgeving" in te zetten om de kans op een duurzaam voortbestaan van prioritaire soorten te vergroten. In het verleden is vaak op basis van vrijwilligheid door eigenaren van gebouwen en door grondeigenaren al veel gedaan aan de bescherming van de leefomgeving van bedreigde soorten. Initiatieven die vaak ondersteund werden door natuur- en

⁶ Werkdocument Soortenbeleid Onderdeel Fauna (1998) en Werkdocument Soortenbeleid Onderdeel Flora (2002).

landschapsorganisaties en financieel ondersteund door de provincie. In de afgelopen vijf jaren is er in de provincie Utrecht geen noodzaak geweest om gebruik te maken van dit instrument.

De provincie gaat er vooralsnog vanuit dat de bescherming op basis van vrijwilligheid plaatsvindt. In gevallen waarbij geen overeenstemming kan worden bereikt zal het instrument uitsluitend toegepast worden in situaties waarbij het verdwijnen van de betreffende leefomgeving het duurzaam voortbestaan van beschermde en prioritaire soorten in de provincie Utrecht in gevaar brengt.

4.3. Onderzoek en monitoren.

Provincie en Faunabeheereenheid hebben in 2005 een gezamenlijk Plan van aanpak Monitoring Faunabeheer opgesteld waarin naast de inventarisatie van de gegevensbehoefte ook is aangegeven in hoeverre de benodigde gegevens al verzameld worden en in hoeverre gegevens actief verzameld dienen te worden.

Sinds 2006 wordt er in het vroege voorjaar een vlakdekkende telling over het gehele landelijke gebied van de provincie Utrecht plaats. Hierbij worden door leden van de achterbannen van de Faunabeheereenheid (jagers, terreinbeheerders, grondbezitters en agrariërs) aangevuld met provinciale medewerkers en andere deskundigen een groot aantal beschermde maar (potentieel) schadeveroorzakende soorten geteld. Deze telling, die door de provincie wordt gefaciliteerd, levert informatie op die zowel door de Faunabeheereenheid als door de provincie gebruikt kan worden. De Faunabeheereenheid zal deze gegevens aanwenden bij het aanvragen van ontheffingen en als onderbouwing van het Faunabeheerplan. De provincie bij het verlenen van ontheffingen en bij het opstellen van provinciaal beleid. Sinds 2011 vindt er ook een zomertelling plaats van ganzen. Dit gebeurt vlakdekkend in de ganzengebieden. Deze telling geeft informatie over de omvang van de populatie ganzen nadat het broedseizoen is beëindigd. Deze telling wordt op een vergelijkbare manier georganiseerd en volgens een protocol dat sinds 2013 ook elders in het land wordt toegepast. Naast deze gegevens uit de voorjaars- en zomertelling worden ook andere bronnen benut: o.a. de provinciale Ecodatabank, de databank van de KNJV, het Faunafonds en resultaten van gerichte onderzoeken in opdracht van het ministerie van EZ.

Voortdurend zal bekeken worden op welke wijze er aansluiting gezocht kan worden bij bestaande inventarisatie- en monitoringsprogramma's om er optimaal gebruik van te kunnen maken en dubbel werk te voorkomen. De provincie Utrecht draagt bij aan de uitvoering van het Plan van aanpak Monitoring Faunabeheer onder andere door het beschikbaar stellen van deskundige menskracht en het financieel ondersteunen van de voorjaarsstelling van de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid stelt de telresultaten beschikbaar voor gebruik door de provincie Utrecht.

De provincie vindt onderzoek naar alternatieven, zoals inrichtings- en beheersmaatregelen, van belang en zal zinvolle initiatieven daartoe ook ondersteunen. Bij experimenten en onderzoeken die voor alle provincies van belang zijn zal dit op interprovinciaal vlak plaatsvinden, bijvoorbeeld via de gemeenschappelijke provinciale werkorganisatie BIJ12, unit Faunafonds

5. Jacht

5.1 Openen van de jacht

De minister kan de jacht op bepaalde diersoorten openen. De jachthouder (jachtgerechtigde) moet datgene doen wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van het wild te handhaven of te bereiken en om schade door wild te voorkomen (artikel 37). Het jagen op wild is toegestaan binnen de geldende voorschriften en beperkingen.

In artikel 32 lid 1 zijn de diersoorten aangewezen die als wild worden aangemerkt: Haas, Fazant, Patrijs, Wilde eend, Konijn en Houtduif. Bij ministeriële regeling wordt bepaald in hoeverre de jacht is geopend.

Voor zover er beheer en schadebestrijding plaatsvindt ten aanzien van deze wildsoorten valt dit onder de wettelijke definitie van jacht. Dit betekent dat voor deze soorten (met uitzondering van het bepaalde in artikel 15 van het Jachtbesluit), naast de geldende voorschriften op basis van de vrijstelling, aanwijzing of ontheffing, ook de voorschriften betreffende de jacht van toepassing zijn.

5.2 Verhuur jachtrecht

Bij een verzoek voor verhuur van jachtrechten door de provincie, zal hierover per geval beslist worden. Het besluit hierover zal in overeenstemming zijn met de uitgangspunten van het faunabeheer in de aangrenzende gebieden.

5.3 Bijzondere weersomstandigheden

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, zolang bijzondere weersomstandigheden dat naar hun oordeel met het oog op de instandhouding van wild vergen, de jacht in de gehele provincie of een deel daarvan, voor een bepaalde tijd te sluiten. Dit geldt tevens voor de besluiten die genomen zijn op grond van de artikelen 65, 67 en 68. Hiertoe is een Draaiboek bijzondere weersomstandigheden opgesteld en opgenomen in bijlage 5. De besluitvorming kan betrekking hebben op één of meer categorieën van soorten.

Momenteel wordt in IPO-verband gewerkt aan een advies om te komen tot een meer uniforme benadering van de jachtsluiting om onwenselijke verschillen tussen buurprovincies zoveel mogelijk te voorkomen. De provincie Utrecht zal, zodra dat advies wordt uitgebracht, dat zo veel mogelijk implementeren.

6. Handhaving

De bevoegdheid van Gedeputeerde Staten ligt in artikel 104 e.v. van de wet. Op basis daarvan kunnen, naast de Ministers van Economische Zaken en Justitie, door Gedeputeerde Staten aangewezen toezichthouders en door de Minister van Justitie (op voordracht van Gedeputeerde Staten als werkgever) buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) worden aangewezen voor respectievelijk het toezicht op de naleving van de wet en de opsporing van bij de wet strafbaar gestelde feiten.

De provinciale handhavingstaken vloeien voort uit de volgende artikelen van de wet:

- Artikel 19 e.v. Aanwijzing als beschermde leefomgeving
- toezicht in het veld op illegale handelingen in strijd met het verbod om vermelde handelingen te verrichten;
 - toezicht op de naleving van voorschriften die zijn verbonden aan het verrichten van handelingen.
- Artikel 46 Sluiting van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden.
- toezicht in het veld op de naleving van het jachtverbod in het betreffende gebied voor de betreffende periode;
- Artikel 60. Erkenning van samenwerkingsverbanden van weidevogelbeschermers en ontheffingverlening van het zoek- en raapverbod voor kievitseieren
- toezicht in het veld op illegale handelingen in strijd met het zoek- en raapverbod en het verbod om bij het zoeken en rapen honden te gebruiken;
 - toezicht op de naleving van de aan een verleende ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen;.
- Artikel 65 en 66. Verlening van vrijstelling voor grondgebruikers en gebruikers van opstallen
- toezicht in het veld op illegale handelingen in strijd met de in de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004 opgenomen voorschriften en beperkingen.
- Artikel 67 Aanwijzing van personen of categorieën van personen die ingrepen in dierpopulaties mogen doen.
- toezicht in het veld op illegale handelingen in strijd met de in de provinciale verordening opgenomen voorschriften en beperkingen.
- Artikel 68 Verlening van ontheffing in het kader van beheer en schadebestrijding.
- toezicht in het veld op illegale handelingen in strijd met de diverse wettelijke verbodsbepalingen;
 - toezicht op de naleving van de voorschriften en beperkingen die aan een verleende ontheffing zijn verbonden;

Daarnaast is er een handhavingsrelatie met de Faunabeheereenheid. Zij verleent als ontheffinghouder via machtigingen ('doorschrijven of doormachtigen') toestemming aan de grondgebruikers of jachthouders voor het gebruik van de eerder door de provincie aan de ontheffinghouder afgegeven ontheffing op grond van de wet. De ontheffinghouder heeft als taak om de ontheffinggebruikers te wijzen op de ontheffingsvoorschriften en de correcte naleving daarvan. Op verzoek wisselt zij

informatie over het doormachtigen van de ontheffingen uit met de provincie. Mede op basis van deze gegevens voert de provincie de controles in het veld uit.

Met ingang van 1 juli 2014 worden de groene handhavingstaken' uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD). Dit vergt een andere werkwijze in de aansturing van de 'groene' handhavingstaken. Aansturing vindt plaats via twee documenten:

Het hoe: Nalevingsstrategie Omgevingsrecht 2012-2015 (met 'effectief handhaven' als subtitel) vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 20 december 2011. Het document omvat zowel de nalevings-, preventie-, toezicht-, sanctie-, alsook de gedoogstrategie. Tevens wordt ingegaan op de verhouding en afweging tussen straf- en bestuursrecht. De RUD zal een nieuwe naleefstrategie vaststellen.

Het wat: Jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). In dit jaarlijkse handavingsuitvoeringsprogramma worden de prioriteiten vastgelegd voor de handhavingstaken

Voor de provincie gelden voor deze twee documenten de volgende kaders:

- De handhaving van de 'groene' regelgeving waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, vindt het meest doeltreffend, slagvaardig en efficiënt plaats door de combinatie van de bestuursrechtelijke handhaving via toezicht en de strafrechtelijke handhaving via opsporing. De namens de RUD Utrecht optredende handhavers van deze wet zijn daarom zowel toezichthouder als BOA.

De keuze voor de inzet van het bestuursrecht, strafrecht of beide is afhankelijk van ernst en/of aard van de overtredingen en het beoogde effect van de handhavingsactie. Veel bepalingen in de wet zijn gedragsvoorschriften, waarvan overtreding slechts op heterdaad in het veld kan worden vastgesteld. In die gevallen is bestuursrechtelijke handhaving niet op zijn plaats, omdat recidive vrijwel nooit valt te constateren en gevolgen van een overtreding onomkeerbaar zijn. Dit is in het bijzonder het geval bij de overtreding van algemene soort beschermende verbodsbepalingen, bijvoorbeeld het doden van beschermde diersoorten zonder ontheffing. In die gevallen ligt een 'lik-op-stuk' aanpak voor de hand door inzet van strafrecht volgens door het Openbaar Ministerie.

Bestuursrechtelijk handhaving is aan de orde als het gaat om omkeerbare overtredingen, gevolgschade die herstelbaar is of overtredingen waarbij de kans op herhaling groot is. Bestuursrechtelijk optreden komt nauwelijks voor.

- De door de RUD uit te voeren 'groene' handhavingstaken moeten zich primair richten op de hierboven genoemde handhavingstaken van de wet en veel minder op de algemene verbodsartikelen. Uit vijf jaar ervaring is gebleken dat handhavingsintensivering van taken waarvoor de provincie bevoegd gezag is niet nodig is.
- Vanuit de signaalfunctie ('het kijken voor elkaar') zal in die gevallen waarbij een algemeen verbodsartikel uit de wet van toepassing is (zoals de landelijke vrijstelling schadesoorten, de verbodsbepalingen in het kader van de bescherming van planten- en diersoorten en de handhaving van jachtvoorschriften door jagers), per geval worden beoordeeld. Dit met het oog op de vraag of de Politie Midden Nederland (Politie) in die situatie het initiatief neemt. Hierbij is overleg met de Milieuofficier van Justitie van het functioneel parket noodzakelijk.
- Onafhankelijk van de weging in het jaarlijks handavingsuitvoeringsprogramma heeft het toezicht op geschorste ontheffingen, bijv. naar aanleiding van meldingen over vermeende stroperij en op de jacht vanaf het moment dat het 'Draaiboek bijzondere weersomstandigheden' in werking treedt altijd de hoogste handhavingsprioriteit.
- De samenwerking met de Politie, die tevens de planmatige en gecoördineerde aanpak op de algemene verboden van de wet voor de BOA's ondersteunt, wordt voortgezet. In het bijzonder in die situaties waarbij gezamenlijke veldcontroles een duidelijke meerwaarde opleveren.
- Met de handhavingspartners zal vanuit handhavingsstructuren en/of programma's worden samengewerkt door onder andere uitwisseling van informatie en kennis, afspraken over wie voor welk deel van de handhaving verantwoordelijk is en 'het kijken voor elkaar' (signaaltoezicht).

De handhaving van de wet is complex en intensief en maakt samenwerking noodzakelijk. Doel van de samenwerking is de wet zo effectief en efficiënt mogelijk te handhaven door waar nodig gezamenlijk op te treden, met gebruikmaking van een ieders bevoegdheden en vanuit een ieders inzet en verantwoordelijkheid.

7 Communicatie

7.1 Voorlichting

Bij de uitvoering van de wet is gebleken dat vooral het 'grote' publiek, jachthouders en grondeigenaren nog onvoldoende bekend zijn met de wet. Ook kan schadebestrijding waarbij aaibare soorten verstoord of gedood worden in de nabijheid van woonkernen de gemoederen hoog doen laten oplopen. Grondeigenaren en jachthouders blijken onvoldoende op de hoogte van hun rechten en plichten op de grond van de wettelijke regelingen en de verleende ontheffingen met hun voorschriften en beperkingen. Intensievere voorlichting kan handhavend ingrijpen voorkomen.

Nieuwe beleidsontwikkelingen, moeten goed met de doelgroepen (eigenaren, jachthouders, handhavers en de omgeving) worden gecommuniceerd. Zo nodig zullen voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd worden.

De afgelopen jaren zijn incidenteel samen met de Faunabeheereenheid bijeenkomsten georganiseerd om de aspecten van de wet en haar gevolgen voor de uiteenlopende belanghebbenden uit een te zetten. De behoefte bleek groot. In het geval van "incidenten" moet het beleid vaker worden uitgelegd aan regionale zenders. De afgelopen jaren is ook ingezet op het verspreiden van foldermateriaal over uiteenlopende thema's voor verschillende doelgroepen.

Op de website van de provincie Utrecht (<http://www.provincie-utrecht.nl>) is informatie te vinden over haar beleid en de uitvoering van de wet. Veel informatie is te downloaden. De faunabeheereenheden hebben een landelijke website ontwikkeld waar kan worden doorgeklikt naar de website van de Faunabeheerheid van de desbetreffende provincie (<http://www.faunabeheereenheid.nl/utrecht/>). Deze website richt zich vooral op de uitvoerders en de grondgebruikers.

Wanneer hier aanleiding voor is zal de provincie, in samenwerking met de Faunabeheereenheid, voorlichting geven aan de specifieke doelgroepen (o.a. grondgebruikers, jachthouders, gemeentes en semi-overheden) of aan het grote publiek.

7.2 Digitale gegevensverzameling

Iedere provincie heeft belang bij het digitaal registreren van data die de provincie, Faunabeheereenheid, RUD(handhaving) en/of BIJ12 Faunafonds laten ontstaan uit het beleid en hun ter beschikking staande instrumenten. De input van de gegevens is voor de provincie van belang om grip te krijgen en te houden op de gehele keten bestaande uit telgegevens, preventieve maatregelen, afschot, schademeldingen en schade-uitkeringen. De output moet onderling zijn gekoppeld en real time beschikbaar zijn voor beleid, vergunningverlening en de RUD Utrecht (handhaving en Toezicht). Via een dashboard zouden de resultaten eenvoudig en op locatieniveau per diersoort moeten zijn te koppelen zodat (tijdig) kan worden bijgestuurd.

De provincie(s) moeten de beschikking hebben en meer dan voorheen de regie voeren over de gegevens die uit haar processen of uit processen van gelieerde organisaties ontstaan binnen dit beleidskader.

7.3 Rapportage

Op grond van artikel 68, lid 6 van de wet worden afschriften van de beschikkingen op aanvraag naar de Minister van Economische Zaken gestuurd. Op grond van artikel 71 van de wet moet de provincie op verzoek van de Minister aan het eind van het jaar alle inlichtingen verstrekken met betrekking tot besluiten als bedoeld in de artikelen 65, 67 en 68.

8 Financiën.

Via het provinciefonds ontvangen de provincies sinds 2003 middelen voor de uitvoering van de wet op basis van tussen het Rijk en de provincies gemaakte afspraken bij de inwerkingtreding van de wet. Met de verdeling van de gelden van het Bestuursakkoord 2012 en de beleidsintensivering van dit Kabinet zijn middelen toegevoegd voor de uitvoering van de taken van het Faunafonds. Eerst in 2013 via een decentralisatie-uitkering en sinds 2014 via toevoeging aan de provinciale begroting (Voorjaarnota 2014, d.d. 7 juli 2014).

8.1 Faunafonds in transitiefase

Op grond van het Bestuursakkoord Natuur is de provincie verantwoordelijk voor de kosten van het Faunafonds, die sinds 1 januari 2014 deel uitmaakt van een provinciale werkorganisatie. In de adviezen van de commissies Jansen⁷ I en II zijn deze middelen van het Rijk over de provincies verdeeld en worden per 1 januari 2014 aan het provinciefonds toegevoegd. De provincie Utrecht ontvangt voor dit onderdeel via de verdeelsleutel totaal € 951.400,-- per jaar. Dit zijn niet alleen middelen die nodig zijn voor de uitkeringen tegemoetkoming in de faunaschade (€ 706.000,-- inclusief ganzenbeheer, maar ook de kosten voor de Gemeenschappelijke werkorganisatie Bij12 (€ 245.400,--).

Het jaar 2013 kan nog als overgangsjaar worden gezien, maar vanaf 2014 moeten de provincies voor de bevoorschotting van de Faunafondstaken zorgdragen. In de transitieperiode worden met het bestuur van het Faunafonds vooraf over de hoogte van de begroting en de besteding van de middelen afspraken gemaakt. Het Bestuur van het Faunafonds blijft voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit de wet.

De provincies hebben ingezet op het beperken van de kosten van het Faunafonds, uitgedrukt als het "dicht schroeien van de openeinderegelingen". Deze bezuinigingstaakstelling was in het Bestuursakkoord natuur en het ganzenakkoord opgenomen. Om dit waar te maken heeft de BACVP uiteenlopende besparende maatregelen aan het Bestuur van Faunafonds geadviseerd ter verwerking in haar beleidsregels. Ook het Ministerie van Economische Zaken is door de BACVP gevraagd om de Regeling tarieven Flora- en faunawet voor 1 oktober 2014 te wijzigen.

In lijn met het ganzenakkoord zullen nog ganzenrustgebieden worden aangewezen. Voor deze gebieden is in juni 2014 een financiële regeling in de BACVP vastgesteld, die vervolgens door het Faunafonds zal worden uitgewerkt en uitgevoerd.

De provincie is nu ook direct financieel verantwoordelijk voor 'autonoom verdergaand provinciaal beleid'. Het uitgangspunt is om geen 'verdergaand provinciaal beleid' te gaan voeren. Een uitzondering vormt het Edelhert.

De financiële onderbouwing van het beleidsterrein blijft altijd onzekerheden kennen. Schade door diersoorten blijft nu eenmaal moeilijk te voorspellen en de tegemoetkoming in de schade is weer sterk afhankelijk van de marktprijzen van de beschadigde gewassen. Hiernaast zijn er nog risico's zoals onvoorspelbare populatieontwikkelingen en de onzekerheid over de effecten van beleid gericht op populatiereductie. Het risico van de onvoorspelbaarheid van de faunaschade zal zo nodig kunnen worden afgedekt in de weerstandsparagraaf van de provinciale begroting. De met het Grote Hoefdierenbeleid afgesproken vergoeding van het eigen risico in het geval van gewasschade door Edelherten van € 250,-- per jaar of indien de totale schade € 5.000 overschrijdt 5 % van de getaxeerde schade was hierin al ondergebracht. Het behandelbedrag zal voor edelhertenschade ook worden vergoed.

8.2 Faunabeheereenheid Utrecht

De Faunabeheereenheid fungeert als zelfstandige coördinerende netwerkorganisatie van de daarin samenwerkende partijen. Zij is geen uitvoeringsorganisatie van de provincie. De Faunabeheereenheid voert taken uit die vallen onder de kerntaak natuur van de provincie, op grond waarvan de subsidie volgens het Coalitieakkoord 2011-2015 weliswaar met 15% werd gekort, maar niet afgebouwd en beëindigd. Met de oprichting en erkenning van de Faunabeheereenheid in 2003 aanvaardt de provincie in principe de consequenties van de financiële instandhouding van de Faunabeheereenheid.

⁷ Externe commissie met adviezen aan het interprovinciaal overleg over de ontwikkelopgave natuur en de verdeling van de middelen uit het Regeerakkoord Rutte II voor ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland.

Er is echter geen sprake van een wettelijk verplichte subsidieverstrekking. Gedeputeerde Staten verstrekken jaarlijks op aanvraag een subsidie voor de exploitatie van de Stichting. Vanaf 2012 is de exploitatiesubsidie inclusief de korting vastgesteld op € 113.320,--. Dit bedrag zal de komende jaren als basis op de provinciale begroting, inclusief een jaarlijkse inflatiecorrectie worden gereserveerd.

Naast de vaste kosten heeft de Faunabeheereenheid soms incidentele kosten die geen onderdeel uitmaken van de exploitatiesubsidie, maar als extra en incidenteel kunnen worden aangemerkt. Het gaat hier bijvoorbeeld om de financiering van het om de vijf jaar opstellen van het Faunabeheerplan Utrecht. Aanvragen voor incidentele projecten die een meerwaarde hebben voor de provinciale kerntaak zullen afzonderlijk, maar zoveel mogelijk gebundeld door Gedeputeerde Staten worden afgewogen. In het geval van een positieve weging, maar bij ontoereikend budget zal op de daartoe geëigende wijze via de beleidscyclus aan Provinciale Staten om aanvullende financiering worden gevraagd. Aan de toekenningen kunnen Gedeputeerde Staten voorwaarden en beperkingen verbinden.

Voor de oprichting, aansturing en continuering van het Projectteam ganzenbeheer Utrecht, die tot taak heeft het ganzenbeleid op basis van draagvlak verder vorm te geven en het gecoördineerd, planmatig en efficiënt uit te voeren heeft de provincie voor de duur van intensivering op het ganzenbeleid tijdelijk de subsidie van de Faunabeheereenheid opgehoogd om deze gevraagde prestaties te kunnen realiseren. Voor deze beleidsintensivering is op de provinciale begroting voor de looptijd van 2014 tot en met 2017 totaal € 160.000,-- beschikbaar gesteld. Om de te nemen maatregelen te kunnen bekostigen is verdeeld over dezelfde jaren een budget geraamd en toegekend van € 130.000,-- (begroting 2014 PS2013PS10).

8.3 Stichting Valwild Utrecht.

De Stichting Valwild Utrecht is een zelfstandig opererende stichting, waarvan de doelstellingen en activiteiten in paragraaf 3.7 staan genoemd. Tot en met 2009 kreeg de Stichting een jaarlijkse subsidie van € 11.000,--. De Stichting genereert sindsdien zijn eigen inkomsten via het afrekenen van een vast bedrag per stuks valwild met de desbetreffende wegbeheerder.

8.4 Leges.

Voor de aanvragen om ontheffing van de wet worden geen leges geheven op grond van de Algemene belastingverordening provincie Utrecht. Het overgrote deel van de aanvragen is afkomstig van de Faunabeheereenheid, die vrijwel volledig afhankelijk is van provinciale subsidie (vestzak-broekzak). Het past in het streven naar vermindering van de administratieve lasten.

Bijlage 1 Beleidsregels voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing

Op de hiernavolgende pagina's wordt in de aangegeven volgorde per diersoort beschreven wat het beleid is voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing.

Beschermde soorten

Brandgans
Canadese gans
Grauwe gans
Kolgans
Knobbelzwaan
Smient
Wilde eend
Meerkoet
Fazant
Holenduif
Houtduif
Spreeuw
Ekster
Gaai
Kauw
Roek
Zwarte kraai
Damhert
Edelhert
Ree
Wild zwijn
Haas
Konijn
Vos
Woelrat

Exoten

Nijlgans
Rosse stekelstaart

Verwilderde huisdieren

Soepgans
Verwilderde duif
Verwilderde kat

Bijlage 1.1 Beschermde inheemse soorten

Brandgans (*Branta leucopsis*)

Voorkomen:

Winter: Locale pleisteraar in Noord- en West-Utrecht.

Zomer: Als broedvogel in Vechtplassengebied, in Eemland en langs Nederrijn en Lek.

Aantallen:

Winter: De overwinterende Brandgans is niet gedurende de hele winter aanwezig op dezelfde plaats. Een indicatie van de druk die de verschillende overwinterende ganzen veroorzaken geeft het seizoensmaximum. Het seizoensmaximum dat SOVON voor de winter van 2011/2012 opgeeft voor de Brandgans in Nederland bedraagt 857.000. Dit is het hoogste ooit in Nederland waargenomen en hangt voornamelijk samen met de koude aan het begin van februari 2012. Ter vergelijking; het seizoensmaximum voor de Brandgans in 2010/2011 bedroeg 661.000.

Zomer: Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 7.385 brandganzen geteld (Utrechtse zomerganzentelling 2013).

Aantalsontwikkeling:

Winter: De index voor de niet broedende Brandgans (STATLINE, CBS) laat een voortdurende toename van de in Nederland overwinterende Brandganzen zien.

Zomer: De Nederlandse brandganspopulatie is voorzover bekend de snelst toenemende ganzenpopulatie ter wereld.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

De laatste jaren is de schade door brandganzen in Utrecht snel toegenomen van € 860 in 2009 tot 54.823 in 2012. In 2013 bedroeg de schade zelfs € 22.675 wat deels verklaard kan worden door de lang aanhoudende winter in dat jaar.

Beleid:

1. Om Brandganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlagen I en II van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014. Op grond hiervan is het slechts toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden te verontrusten met ondersteunend afschot op kwetsbare gewassen.
2. Buiten de hierboven genoemde periode kunnen op grond van artikel 68 (op voorhand) ontheffingen worden verleend, voor het doden van Brandganzen in de periode 15 mei tot 1 november buiten de aangewezen rustgebieden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
3. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 maart tot 15 mei gepaarde Brandganzen te doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
4. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 15 mei tot 1 oktober ruiende Brandganzen te vangen en doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
5. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 maart tot 31 augustus rapen van eieren en onklaar maken van legfels van

- Brandganzen toe te staan met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
6. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 november tot 1 maart in de omgeving van Schiphol Brandganzen te doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de veiligheid van het luchtverkeer te beschermen.
 7. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van ontheffingen op grond van artikel 68, voor het doden als ondersteuning bij verjaagacties van Brandganzen in de periode 1 november tot 1 maart, op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag, met als doel om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
 8. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het faunabeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.
 9. Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 13, eerste lid, van de wet.
 10. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Voor overzomerende Brandgans: in specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 april tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen worden toegestaan..

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Canadese gans (*Branta canadensis*)

Voorkomen:

Winter: Wisselende aantallen overwintersaars

Zomer: Als broedvogel met name in Vechtplassengebied, in Eemland en langs Nederrijn en Lek.

Aantallen:

Winter: Tijdens zachte winters slechts enkele overwintersaars; in strenge winters meer. Het seizoensmaximum dat SOVON opgeeft voor de winter van 2011/2012 voor de Canadese gans in Nederland bedraagt 28.000.

Zomer: Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 2.394 Canadese ganzen geteld (Utrechtse zomerganzentelling 2013).

In het najaar worden ook Canadese ganzen afkomstig uit Duitsland in Nederland aangetroffen.

Aantalsontwikkeling:

Het aantal in Nederland broedende Canadese ganzen neemt nog steeds toe.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Beleid:

De Canadese Gans valt onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 65.

Om effectief optreden mogelijk te maken kan een aanvullende ontheffing om tijdens de ochtend en avondschemering in te grijpen worden verleend. Tevens kan ontheffing verleend worden voor het gebruik van vangkooien en lokganzen.

Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 13, eerste lid, van de wet.

Indien noodzakelijk kan besloten worden voor het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 april tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen worden toegestaan.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Grauwe gans (*Anser anser*)

Voorkomen:

Vrij algemene broedvogel in het plasseengebied. Talrijke pleisteraar.

Aantallen:

Winter: De overwinterende Grauwe gans is niet gedurende de hele winter aanwezig op dezelfde plaats. Een indicatie van de druk die de verschillende overwinterende ganzen veroorzaken geeft het seizoensmaximum. Het seizoensmaximum dat SOVON opgeeft voor de winter van 2011/2012 voor de Grauwe gans in Nederland bedraagt 421.000.

Zomer: De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 8.000-9.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). In 2005 491 broedparen in de provincie Utrecht (van der Jeugd et al., 2006). Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 36.745 Grauwe ganzen geteld (Utrechtse zomerganzentelling 2013).

Aantalsontwikkeling:

Het aantal overwinterende Grauwe ganzen neemt nog steeds toe. Aantallen afhankelijk van weersomstandigheden hier en elders in Europa.

Aantallen broedende Grauwe ganzen neemt nog steeds toe.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid)grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg: verslemping van de bodem.

Het Faunafonds taxeerde de schade door Grauwe ganzen in de provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de 210.764 en 439.385 per jaar.

Beleid:

1. Om Grauwe ganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlagen I en II van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014. Op grond hiervan is het slechts toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden te verontrusten met ondersteunend afschot op kwetsbare gewassen.
2. Buiten de hierboven genoemde periode kunnen op grond van artikel 68 (op voorhand) ontheffingen worden verleend, voor het doden van Grauwe ganzen in de periode 1 maart tot 1 november met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
3. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om buiten de rustgebieden in de periode 1 februari tot 1 maart gepaarde Grauwe ganzen te doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
4. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 mei tot 1 oktober ruiende Grauwe ganzen te vangen en doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.

5. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 februari tot 31 augustus rapen van eieren en onklaar maken van legsels van Grauwe ganzen toe te staan met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
6. Als aanvulling op de verordening kunnen ontheffingen op grond van artikel 68 worden verleend om in de periode 1 november tot 1 maart in de omgeving van Schiphol Grauwe ganzen te doden met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de veiligheid van het luchtverkeer te beschermen.
7. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van ontheffingen op grond van artikel 68, voor het doden als ondersteuning bij verjaagacties van Grauwe ganzen in de periode 1 november tot 1 maart, buiten de rustgebieden, op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag, met als doel om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
8. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.
9. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Preventieve maatregelen worden alleen vereist bij verjaagacties met ondersteunend afschot: Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

- Eierrapen en 'onklaar' maken: de gedeelten van de provincie waar Grauwe ganzen broeden
- Afschot als ondersteuning van verjaagacties: in specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.
- Afschot als populatiereducerende maatregelen met als doel schadebeperking: op de locaties die in het faunabeheerplan genoemd worden.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

- Eierrapen: tijdens de broedtijd van Grauwe ganzen.
- Afschot Grauwe ganzen: van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen worden toegestaan.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Kolgans (*Anser albifrons*)

Voorkomen:

Zeldzame broedvogel; talrijke pleisteraar.

Aantallen:

Winter: De overwinterende Kolgans is niet gedurende de hele winter aanwezig op dezelfde plaats. Een indicatie van de druk die de verschillende overwinterende ganzen veroorzaken geeft het seizoensmaximum. Het seizoensmaximum dat SOVON voor de winter van 2011/2012 opgeeft voor de Kolgans in Nederland bedraagt 875.000.

Zomer: Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 599 Kolganzen geteld (Utrechtse zomerganzentelling 2013).

Aantalsontwikkeling:

Het aantal overwinterende kolganzen neemt nog steeds toe (indexgetallen CBS STATLINE). Aantallen afhankelijk van weersomstandigheden hier en elders in Europa.

Het aantal in Nederland broedende Kolganzen neemt snel toe. De gemiddeld jaarlijkse toename bedraagt 37 % (van der Jeugd *et al.*, 2006).

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg verslemping van de bodem.

Het Faunafonds taxeerde de schade door Kolganzen in de provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de 52.791 en 158.696 per jaar. Deze schade werd vooral veroorzaakt door overwinterende kolganzen.

Beleid:

1. Om Kolganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlagen I en II van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014. Op grond hiervan is het slechts toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden te verontrusten met ondersteunend afschot op kwetsbare gewassen.
2. Op grond van artikel 68 kunnen ontheffingen (op voorhand) worden verleend, voor het doden als ondersteuning bij verjaagacties van Kolganzen in de periode 1 april tot 15 september met als doel om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van ontheffingen op grond van artikel 68, voor het doden als ondersteuning bij verjaagacties van Kolganzen in de periode 15 september tot 1 april, buiten de rustgebieden, op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag, met als doel om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
4. Op grond van artikel 68 kunnen ontheffingen worden verleend om in de periode 1 februari tot 31 augustus rapen van eieren en onklaar maken van legsels van Kolganzen toe te staan met als doel: verminderen van populatiedichtheid om de in de wet genoemde belangen te beschermen.
5. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Bij ontheffingen voor ondersteunen afschot diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds. Bij ontheffingen voor populatiereductie om schade te voorkomen zijn geen preventieve maatregelen vereist.

Ontheffingsgebied:

Eierrapen: de gedeelten van de provincie waar Kolganzen broeden.

Afschot: op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

-Eierrapen: tijdens de broedtijd van Kolganzen.

-Afschot overzomerende Kolganzen: van 1 maart tot 1 november. Van 1 april tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 maart tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen worden toegestaan.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Knobbelzwaan (*Cygnus olor*)

Voorkomen:

Knobbelzwanen broeden in Nederland overal waar een combinatie voorkomt van voldoende ondiep water, voedsel en een plek om te nestelen. In de provincie Utrecht in hoge dichtheden in het veenweide gebied, maar in feite overal met uitzondering van de Utrechtse Heuvelrug. De Knobbelzwaan is ook een vrij talrijke pleisteraar.

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 5.500- 6.500 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 3.868 Knobbelzwanen geteld.

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Knobbelzwaan laat een toename van aantallen zien. In Nederland kwamen in 2005 ongeveer twee keer zoveel broedparen voor als in 1990. De voorjaarsstand in de provincie Utrecht laat sinds 2009 een lichte afname zien.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg: verslemping van de bodem.

Beleid:

Op grond van artikel 68 kunnen (op voorhand) ontheffingen worden verleend voor het verjagen, het onklaar maken c.q. rapen van eieren en afschot met als doel om de in de wet genoemde belangen te beschermen. Gebruik van de ontheffing voor afschot na melding aan Gedeputeerde Staten.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Knobbelzwanen die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Eierrapen: de gedeelten van de provincie waar Knobbelzwanen broeden.

Afschot: op schadegevoelige gebieden en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

-Eierrapen: van 1 maart tot en met 31 mei.

-Afschot verwilderde Knobbelzwanen van 1 december tot 1 juni. Van 1 april tot 1 juni van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 december tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

- Bij eierrapen in speciale natuurgebieden mogen de in die gebieden voorkomende rode en oranje lijst soorten geen nadelige gevolgen ondervinden van de raapactiviteiten.
- Van de ontheffing mag geen gebruik gemaakt worden indien Kleine zwanen of Wilde zwanen in de groep aanwezig zijn.

Smient (*Anas penelope*)

Voorkomen:

Talrijke pleisteraar in zuid en west Utrecht.

Aantallen:

De overwinterende Smient is niet gedurende de hele winter aanwezig op dezelfde plaats. Een indicatie van de druk die de verschillende overwinterende ganzen en Smienten veroorzaken geeft het hoogste aantal Smienten dat in een wintermaand is geteld. Het hoogste aantal smienten dat SOVON voor de winter van 2011/2012 opgeeft is voor de maand januari en bedraagt ruim 626.000.

Aantalsontwikkeling:

Afwisseling van perioden met toename en perioden met afname sinds 1993. Het huidige niveau is vergelijkbaar met dat in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw. Aantallen sterk afhankelijk van weersomstandigheden hier en elders in Europa.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping van grasland, met als gevolg verslemping van de bodem.

Beleid:

1. De Smient is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. Voor verdergaande maatregelen kan een ontheffing op basis van artikel 68 worden verleend. Groepsgrootte van Smienten is sterk weersafhankelijk en daardoor niet voorspelbaar. Omdat belangrijke schade in korte tijd kan ontstaan zijn ontheffingen op voorhand mogelijk. Gebruik van ontheffing is slechts mogelijk om de in de wet genoemde belangen te beschermen. Gebruik van de ontheffing voor afschot na melding aan Gedeputeerde Staten.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 oktober tot 1 mei, vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)

Voorkomen:

De Wilde eend is één van de algemeenste en meest verspreide broedvogels van ons land (Hustings & Vergeer, 2002). Het is een talrijke pleisteraar.

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 350.000- 500.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). In 2005 is de stand van de Wilde eend in Nederland op ongeveer 75% van de stand in 1990. Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 20.543 Wilde eenden geteld.

Aantalsontwikkeling:

Sinds 2009 is de voorjaarsstand van de Wilde eend licht toegenomen.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse vogelsoort.
- Bejaagbaar wild.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Schade granen en maïs (gehele teeltperiode).

Schadedreiging in de provincie Utrecht aan gelegerd graan. Er zijn slechts onvolledige gegevens bekend over schade in het verleden.

Beleid:

1. De Wilde eend is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. Preventieve maatregelen zijn in de meeste gevallen toereikend om schade te voorkomen. In het voorjaar en in de rijpingsfase van granen en maïs kunnen extra maatregelen noodzakelijk zijn. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden. Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk is om de in de wet genoemde belangen te beschermen, buiten de bejaagbare periode, ontheffing worden gegeven voor het doden. In verband met het feit dat in korte tijd belangrijke schade kan ontstaan is snel optreden in genoemde situaties gewenst. Ontheffing op voorhand is derhalve mogelijk indien sprake is van een dreiging van belangrijke schade. Gebruik van de ontheffing voor afschot na melding aan Gedeputeerde Staten.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Percelen met gelegerd graan of maïs.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Ontheffing: van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Meerkoet (*Fulica atra*)

Voorkomen:

Algemene broedvogel; talrijke pleisteraar

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 130.000- 180.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Meerkoet laat een schommeling in aantallen zien rond het niveau van 1990. Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 14.079 Meerkoeten geteld.

Aantalsontwikkeling:

Aantal broedgevallen wisselt; grootte van de groepen is afhankelijk van de weersomstandigheden.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan grasland en wintergranen.

Beleid:

1. De Meerkoet is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. Voor verdergaande maatregelen kan een ontheffing op basis van artikel 68 worden verleend. Groepsgrootte van Meerkoeten is sterk weersafhankelijk en daardoor niet voorspelbaar. Omdat belangrijke schade in korte tijd kan ontstaan zijn ontheffingen op voorhand mogelijk. Gebruik van ontheffing is slechts mogelijk om de in de wet genoemde belangen te beschermen. Gebruik van de ontheffing voor afschot na melding aan Gedeputeerde Staten.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Afschot: in kwetsbare periode van 1 oktober tot 1 mei. Van 1 oktober tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Fazant (*Phasianus colchicus*)

voorkomen:

Vrij algemeen voorkomend.

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 50.000- 60.000 territoria (één haan met één of enkele hennen) (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 751 Fazanten geteld. De Fazant wordt niet vermeld in de Rode Lijst Vogels (LNV, 2004) en wordt dus niet bedreigd in z'n voortbestaan.

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Fazant laat tussen 1990 en 2002 een afname zien (samenhangend met het uitzetverbod sinds 1993) gevolgd door een geleidelijke toename sinds 2002.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Bejaagbaar wild.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade aan vollegronds groenten, jonge maïs en diverse andere akkerbouwgewassen.

Geen gegevens bekend over schade in het verleden.

Beleid:

1. De Fazant is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden. Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk is om de in de wet genoemde belangen te beschermen, buiten de bejaagbare periode ontheffing worden gegeven voor het doden.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Buiten de bejaagbare periode. Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Holenduif (*Columba oenas*)

Voorkomen:

Algemeen voorkomend.

Aantallen:

De Holenduif wordt niet vermeld in de Rode Lijst Vogels en wordt dus in Nederland niet bedreigd in zijn voortbestaan.

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 60.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 1.546 Holenduiven geteld. In april 2012 was dat 1.601.

Aantalsontwikkeling:

Het netwerk Ecologische Monitoring (STATLINE, CBS) laat sinds 2000 een geleidelijke toename zien.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse diersoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden::

Holenduiven kunnen schade veroorzaken aan granen en mais en aan vollegronds groenten en diverse andere akkerbouwgewassen. Tot nu toe is er in de provincie Utrecht nog geen schade door Holenduiven geregistreerd.

Beleid:

Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk is om de in de wet genoemde belangen te beschermen, ontheffing worden gegeven voor verontrusten of doden.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Holenduiven die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Zonodig gedurende eerste twee jaar vaststellen. Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Houtduif (*Columba palumbus*)

Voorkomen:

Algemeen voorkomend.

Aantallen:

De Houtduif wordt niet vermeld in de Rode Lijst Vogels (LNV, 2004) en wordt dus in Nederland niet bedreigd in zijn voortbestaan.

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 400.000- 500.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 8.371 Houtduiven geteld. De voorjaarsstand in de provincie Utrecht is gedurende de jaren 2010-2013 vrijwel stabiel.

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Houtduif geeft tussen 1997 en 2003 een geleidelijke afname. Sinds 2004 neemt de stand toe. In 2005 was de stand van de Houtduif in Nederland op ongeveer 95 % van het niveau van 1990.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse diersoort.
- Bejaagbaar wild.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Vollegronds groenten, diverse akkerbouwgewassen.

Beleid:

De Houtduif valt onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 65. Daarnaast is de soort bejaagbaar van 15 oktober t/m 31 januari voor zowel jachthouder als grondgebruiker. Aanvullende ontheffingen voor verjaging met ondersteunend afschot om de in de wet genoemde belangen te beschermen, zijn mogelijk op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

N.v.t.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Spreeuw (*Sturnus vulgaris*)

Voorkomen:

De Spreeuw is één van onze meest gewone broedvogelsoorten (Hustings & Vergeer, 2002). Het is een talrijke pleisteraar.

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 500.000- 900.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Spreeuw laat grote schommelingen in de broedvogelstand zien. In 2005 is de stand van de Spreeuw in Nederland op ongeveer 70% van de stand in 1990.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt.

Beleid:

1. In verband met de aanwezigheid van grote concentraties Spreeuwen in de periode van het rijpend fruit en de dreiging van belangrijke schade die hierdoor ontstaat, is de Spreeuw opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming en bestrijding van belangrijke schade aan gewassen.
2. Handelingen die verder gaan dan verstoring uitsluitend plaatsvinden om de in de wet genoemde belangen te beschermen, op basis van ontheffing ex artikel 68.
3. Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Spreeuwen die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.
4. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige fruitteeltpercelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 juni tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang..

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Ekster (*Pica pica*)

Voorkomen:

Algemeen en verspreid voorkomende standvogel (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 40.000- 60.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 2.588 Eksters geteld.

Aantalsontwikkeling:

De Ekster wordt niet vermeld in de Rode Lijst Vogels (LNV, 2004) en wordt dus niet bedreigd in zijn voortbestaan. De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Ekster geeft tussen 1997 en 2005 een vrijwel constant beeld (lichte schommeling van de index tussen 70 en 80).

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan zaaibedden van granen, en fruitteelt. De laatste jaren is lokaal belangrijke schade opgetreden. Het Faunafonds taxeerde de schade door Eksters in de provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de € 1.155 en 6.126 per jaar.

Beleid:

1. De Ekster is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Op dit moment bestaat geen reden om de Ekster te plaatsen op de provinciale vrijstellingslijst om te doden.
2. Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk is om de in de wet genoemde belangen te beschermen, ontheffing worden gegeven voor het vangen en doden. Op dit moment bestaat er geen reden om op voorhand ontheffingen te verlenen.
3. Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Eksters die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.
4. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van kastvallen/vangkooien worden toegestaan. Gevangen dieren dienen op een snelle, efficiënte wijze worden gedood waarbij onnodig lijden dient te worden voorkomen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Gaai (*Garrulus glandarius*)

Voorkomen:

Verspreid voorkomende standvogel met uitzondering van erg open gebieden (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 40.000- 60.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantalsontwikkeling:

De Gaai wordt niet vermeld in de Rode Lijst Vogels (LNV, 2004) en wordt dus niet bedreigd in zijn voortbestaan. De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Gaai laat tussen 1994 en 2005 een geleidelijke toename zien met geringe wisselingen tussen de afzonderlijke jaren.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt (appels en peren).

De laatste jaren is lokaal belangrijke schade opgetreden. Het Faunafonds taxeerde de schade door Gaaien in de provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de € 137 en 12.898 per jaar.

Beleid:

Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk is om de in de wet genoemde belangen te beschermen, ontheffing worden gegeven voor verontrusten of doden.

Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 13, eerste lid, van de wet.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 juni tot 1 november. Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van kastvallen/vangkooien worden toegestaan. Gevangen dieren dienen op een snelle, efficiënte wijze worden gedood waarbij onnodig lijden dient te worden voorkomen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Kauw (*Corvus monedula*)

Voorkomen:

De Kauw broedt verspreid over heel Nederland. (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 180.000- 220.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 7.785 Kauwen geteld. De voorjaarsstand is gedurende de jaren 2010-2013 vrijwel stabiel.

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Kauw laat sinds 2000 een toename van de aantallen zien na een daling tussen 1990 en 1997. De stand in 2005 is ongeveer gelijk aan de stand van 1990.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort, als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden::

Schade aan zaaibedden van maïs, granen, en fruitteelt.

Beleid:

De Kauw valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 65, eerste en derde lid. Aanvullende ontheffingen voor het gebruik van het middel vangkooi om de in de wet genoemde belangen te beschermen, zijn mogelijk op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Kauwen die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van kastvallen/vangkooien worden toegestaan. Gevangen dieren dienen op een snelle, efficiënte wijze worden gedood waarbij onnodig lijden dient te worden voorkomen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Roek (*Corvus frugilegus*)

Voorkomen:

De Roek komt in de grootste aantallen voor in laaggelegen gebieden met een groot aandeel grasland (Hustings & Vergeer, 2002). In de provincie Utrecht vooral in de Lopikerwaard en in de Gelderse Vallei.

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 60.000-64.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Roek laat een stijging in aantallen broedparen zien tot 2001 waarna de stand geleidelijk afneemt. In 2005 is de stand van de Roek in Nederland op ongeveer 130% van de stand in 1999. Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 479 Roeken geteld.

Aantalsontwikkeling:

Sinds 2009 laat de voorjaarsstand in de provincie Utrecht een gestage afname zien.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt, granen, maïs, pootaardappelen.

Beleid:

De Roek is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming en bestrijding van belangrijke schade aan gewassen.

Handelingen die verder gaan dan verstoring kunnen uitsluitend plaatsvinden om de in de wet genoemde belangen te beschermen, op basis van ontheffing ex artikel 68.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Roeken die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

-Gehele jaar. Afschot van zonsopkomst tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Zwarte kraai (*Corvus corone corone*)

Voorkomen:

De Zwarte kraai behoort tot de meest verspreide broedvogels van Nederland en ontbreekt in vrijwel geen enkel atlasblok (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

De Nederlandse broedpopulatie in de periode 1998-2000 is geschat op 70.000- 100.000 paren (Hustings & Vergeer, 2002). Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 7.058 Zwarte kraaien geteld..

Aantalsontwikkeling:

De broedvogelindex (STATLINE, CBS) voor de Zwarte kraai laat een vrijwel constante stand zien. In 2005 is de stand van de Zwarte kraai in Nederland op een niveau van ongeveer 130% van de stand in 1990. De voorjaarsstand in de provincie Utrecht is sinds 2009 vrijwel stabiel.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems vogelsoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruit en aan granen.

Mogelijke negatieve effecten op de weidevogelpopulatie.

Beleid:

De Zwarte Kraai valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 65. Aanvullende ontheffingen voor het gebruik van het middel vangkooi om de in de wet genoemde belangen te beschermen, zijn mogelijk op basis van een onderbouwde ontheffingsaanvraag.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van Zwarte kraaien die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

In afwijking van artikel 9 kan bij ontheffing het gebruik van kastvallen/vangkooien worden toegestaan. Gevangen dieren dienen op een snelle, efficiënte wijze worden gedood waarbij onnodig lijden dient te worden voorkomen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Damhert (*Dama dama*)

Voorkomen:

Aanwezigheid van een groep damherten in de nabijheid van Elst. Deze dieren zijn nakomelingen van gehouden dieren.

Als gevolg van het transparanter worden van het gebied tussen de Gelderse leefgebieden en de provincie Utrecht is de verwachting dat een natuurlijke terugkeer van damherten richting Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug mogelijk is.

Aantallen:

De voorjaarsstand van het damhert op en rond de Plantage Willem III bedroeg in 2010 ongeveer 35 exemplaren. Het exacte aantal dieren in 2011 is niet bekend maar het aantal wordt in 2011 geschat op ongeveer 50 dieren.

Aantalsontwikkeling:

De groep dieren in de omgeving van Elst neemt in aantal toe.

In Nederland een thans niet bedreigde diersoort (Rode Lijst Zoogdieren, 2009).

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems diersoort.

- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

- Diersoort waarvan productiedieren en gefokte dieren zijn vrijgesteld van artikel 9, 10, 11 en 13 eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen.

Gevaar voor de verkeersveiligheid.

In de provincie Utrecht is in 2010 voor het eerst schade gemeld aan gewassen en aan jonge bosaanplant.

Beleid:

- Het damhert is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.

- Daarnaast zullen er ontheffingen ex artikel 68 op voorhand worden verleend om een nul-stand van damherten in de provincie Utrecht te realiseren.

- Voor het gebied Plantage Willem III / Remmerdense Heide wordt ruimte geboden voor een beheersbare groep damherten. Beheer van deze groep zal mogelijk worden zijn met een ontheffing ex artikel 68 op basis van een beheerplan voor dit gebied.

- Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

- Indien noodzakelijk voor het realiseren van de nulstand kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingsgebied:

Hele provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 7 van het besluit kan ontheffing worden verleend van het bepaalde in artikel 7, zesde en negende lid.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Edelhert (*Cervus elaphus*)

Voorkomen:

Incidenteel voorkomend. Als gevolg van het transparanter worden van het gebied tussen de Gelderse leefgebieden en de provincie Utrecht is een natuurlijke terugkeer van edelherten richting Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug mogelijk.

Aantallen:

Tot nu toe maximaal enkele dieren.

Aantalsontwikkeling:

In Utrecht nog niet van toepassing.

In Nederland een thans niet bedreigde diersoort (Rode Lijst Zoogdieren, 2009).

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems diersoort.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.
- Diersoort waarvan productiedieren en gefokte dieren zijn vrijgesteld van artikel 9, 10, 11 en 13 eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen.

Gevaar voor de verkeersveiligheid.

Geen schadeverleden in de provincie Utrecht als het gevolg van afwezigheid van de soort.

Beleid:

- Het edelhert is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
- Daarnaast kunnen er ontheffingen ex artikel 68 worden verleend op basis van de belangen welke genoemd zijn in dit artikel. Deze ontheffingen worden verleend op basis van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd edelhertenbeheerplan.
- Verder kunnen er ontheffingen ex artikel 68 op voorhand worden verleend om een nul-stand van edelherten in de nul-standgebieden te realiseren.
- Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
- Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het edelhertenbeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Populatiebeheer: Utrechtse Heuvelrug en Gelderse Vallei.

Overig afschot: gehele provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Populatiebeheer: 1 augustus tot en met 15 februari.

Overig afschot: Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 7 van het besluit kan ontheffing worden verleend van het bepaalde in artikel 7, zesde en negende lid.

Overige voorwaarden:

Populatiebeheer op basis van een edelhertenbeheerplan en op basis hiervan jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan, waarbij een lage stand en geringe populatiedichtheid uitgangspunt zijn. Populatieontwikkeling en ruimtelijke spreiding als mede schade worden door middel van monitoring gevolgd.

Ree (*Capreolus capreolus*)

Voorkomen:
Algemeen voorkomend.

Aantallen:
De zoogdierindex (STATLINE, CBS) voor het Ree laat een schommeling in aantallen zien rond het niveau van 1990. De Reeënpopulatie in de provincie Utrecht wordt aan de hand van tellingen geschat op 2.000 tot 2.500 (bron: Faunabeheerplan 2014-2019).

Aantalsontwikkeling:
Stabiel.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems diersoort.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:
Schade aan jonge bosopstanden.
Gevaar voor de verkeersveiligheid.

Beleid:

- Het Ree is opgenomen in het provinciale aanwijzingsbesluit ex artikel 67. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door *jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht*.
- Daarnaast kunnen er ontheffingen ex artikel 68 worden verleend op basis van de belangen welke genoemd zijn in dit artikel. Deze ontheffingen worden verleend op basis van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd Faunabeheerplan. Activeren van ontheffingen door leden van de wildbeheereenheden uitsluitend mogelijk na instemming van de provincie op basis van een door de Faunabeheereenheid goedgekeurd jaarlijks werkplan.
- Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
- Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:
Hele provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:
Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Wild zwijn (*Sus scrofa*)

Voorkomen:

Incidenteel voorkomend. Als gevolg van het transparanter worden van het gebied tussen de Gelderse leefgebieden en de provincie Utrecht is de verwachting dat een natuurlijke terugkeer van wilde zwijnen richting Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug mogelijk is.

Aantallen:

Tot nu toe maximaal enkele dieren.

Aantalsontwikkeling:

In Utrecht nog niet van toepassing.

In Nederland een thans niet bedreigde diersoort (Rode Lijst Zoogdieren, 2009).

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheems diersoort.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.
- Diersoort waarvan productiedieren en gefokte dieren zijn vrijgesteld van artikel 9, 10, 11 en 13 eerste lid.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen. Schade aan recreatieterreinen.

Gevaar voor de verkeersveiligheid.

In de provincie Utrecht is in 2010 voor het eerst schade gemeld aan gewassen.

Beleid:

- Het wild zwijn wordt opgenomen in het provinciale aanwijzingsbesluit ex artikel 67. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
- Daarnaast zullen er ontheffingen ex artikel 68 op voorhand worden verleend om een nul-stand van wilde zwijnen in de provincie Utrecht te realiseren.
- Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
- Indien noodzakelijk voor het realiseren van de nulstand kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N. v. t.

Ontheffingsgebied:

Hele provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 7 van het besluit kan ontheffing worden verleend van het bepaalde in artikel 7, zesde en negende lid.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Haas (*Lepus europaeus*)

voorkomen:

Algemeen voorkomend.

Aantallen:

De Haas wordt niet vermeld in de Rode Lijst Zoogdieren (LNV, 2004) en wordt dus in Nederland niet bedreigd in zijn voortbestaan. Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 5.969 Hazen geteld.

Aantalsontwikkeling:

De zoogdierenindex (STATLINE, CBS) voor de Haas geeft tussen 1997 en 2003 een afname te zien. Sinds 2004 lijkt de Hazenstand in Nederland te stabiliseren op het niveau van ongeveer 75% van de stand in 1997. In de provincie Utrecht is de voorjaarsstand gedurende de jaren 2010-2013 vrijwel stabiel.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse diersoort.
- Bejaagbaar wild.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden::

Volleggronds groenten, diverse akkerbouwgewassen, boomkwekerijen en fruitboomgaarden.

Beleid:

1. De Haas is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden. Op grond van artikel 68 kan er, indien dit noodzakelijk om de in de wet genoemde belangen te beschermen, buiten de bejaagbare periode ontheffing worden gegeven voor het doden.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Ontheffing: Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

Voorkomen:

Algemeen voorkomend op de zandgronden.

Aantallen:

Onbekend.

Aantalsontwikkeling:

De Zoogdierindex (STATLINE, CBS) voor het Konijn laat een sterke afname sinds 1997 zien, waarna de stand van het Konijn rond het niveau van ongeveer 50 % van die van 1997 blijft schommelen.

Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 1.835 Konijnen geteld.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse diersoort.
- Bejaagbaar wild.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
- Diersoort waarvan de producten zijn vrijgesteld van artikel 13, eerste lid. Voor deze soort geldt een vrijstelling van het verbod op het in bezit hebben of het handelen in delen van dieren die gedood zijn in het kader van beheer en schadebestrijding of op geoorloofde wijze in het buitenland zijn verkregen.

Soort schade en schadeverleden:

Boomkwekerijen, botanische tuinen, bosaanplant, fruitteelt, vollegronds groenten, diverse akkerbouwgewassen.

Beleid:

Het konijn valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 65. Daarnaast is de soort bejaagbaar van 15 augustus t/m 31 januari voor zowel jachthouder als grondgebruiker. Aanvullende ontheffingen ex artikel 68, waaronder gebruik van kunstlicht, zijn mogelijk indien sprake is van de noodzaak om de in de wet genoemde belangen te beschermen.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Ontheffing: Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Woelrat (*Arvicola terrestris*)

Voorkomen:

Algemeen in de lagere delen van de provincie Utrecht.

Aantallen:

Niet bekend.

Aantalsontwikkeling:

Niet bekend. Volgens het Faunafonds is niet uit te sluiten dat de koppeling van de schadebestrijding van Woelratten aan een ontheffing artikel 68 van de Wet er toe heeft geleid dat de preventieve bestrijding van Woelratten, die voor de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet gebruikelijk was, na die datum achterwege is gebleven, waardoor de stand van deze dieren zich (explosief?) heeft kunnen uitbreiden.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde diersoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en vierde lid, waarvoor de provincie via een verordening een vrijstelling kan verlenen van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.

Soort schade en schadeverleden:

In de provincie Utrecht komt Woelratten schade voor in het Kromme Rijngebied en een enkel geïsoleerd geval in het noordwesten van de provincie. In 2005 is in de provincie Utrecht een schadebedrag door het Faunafonds getaxeerd van € 62.486. De schade-omvang kan sterk wisselen. In 2011 heeft het Faunafonds € 226.570 uitgekeerd als tegemoetkoming voor door Woelratten aan fruitbomen in Nederland veroorzaakte schade; in 2010 was dat € 0.

Beleid:

1. De Woelrat is opgenomen in bijlage I van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2004. Op grond hiervan is het toegestaan de soort te verontrusten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. Voor verdergaande maatregelen dan verontrusten kan om de in de wet genoemde belangen te beschermen, een ontheffing op basis van artikel 68 worden verleend.

Preventieve maatregelen:

Ter voorkoming van Woelratten is een middel het schoonhouden van het terrein (maaien van gras). Volgens het Faunafonds zijn er geen preventieve middelen bekend om Woelratten effectief te verjagen. Het doden van deze diersoort lijkt de meest effectieve oplossing om schade te voorkomen en te beperken.

Ontheffingsgebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Vos (*Vulpes vulpes*)

Voorkomen:

Vrij algemeen voorkomend, vooral ten oosten van de A2.

Aantallen:

Onbekend. Tijdens de Faunatelling in april 2013 werden er in de provincie Utrecht 267 belopen vossenburchten geteld.

Aantalsontwikkeling:

De zoogdierindex (STATLINE, CBS) voor de Vos laat grote schommelingen zien. In 2005 is de stand van de Vos in Nederland op ongeveer 120% van de stand in 1997. Het aantal belopen vossenburchten in de provincie Utrecht lijkt vrijwel stabiel.

Status in Flora- en faunawet:

- Beschermde inheemse diersoort.
- Schadelijke beschermde diersoort als bedoeld in artikel 65, eerste en derde lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid, het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen of schade aan flora en fauna.
- Diersoort waarvan gedode dieren zijn vrijgesteld van bezit / vervoersverbod artikel 13, eerste lid.

Soort schade en schadeverleden::

Mogelijke negatieve effecten op bodembroeders / weidevogels.

Mogelijke schade aan sierpluimvee en bedrijfsmatig gehouden pluimvee. In de provincie Utrecht is belangrijke schade door vossenpredatie opgetreden bij pluimveebedrijven met een vrije uitloop.

Beleid:

De Vos valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 65, eerste en derde lid. In aanvulling hierop kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing ex artikel 68 verlenen voor doden met behulp van kunstlicht om de in de wet genoemde belangen te beschermen.

Ontheffing kan worden verleend van het verbod van artikel 13, eerste lid, van de wet om handel en commercieel gebruik van vossen die worden gedood in het kader van de schadebestrijding mogelijk te maken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van (belangrijke) schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Gehele jaar van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Bij kunstlicht ontheffingen tussen zonsondergang en zonsopkomst.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Bijlage 1.2 Exoten

Nijlgans (*Alopochen aegyptiacus*)

Voorkomen:

De Nijlgans is een exoot die oorspronkelijk alleen in Afrika werd aangetroffen. Inmiddels is deze soort bij ons ingeburgerd en standvogel (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 3.648 Nijlganzen geteld (Utrechtse zomerganzen telling 2013).

Aantalsontwikkeling:

Het aantal in Nederland broedende Nijlganzen neemt langzaam toe. De gemiddeld jaarlijkse toename bedraagt 12% (van der Jeugd *et al.*, 2006).

Status in Flora- en faunawet:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Flora- en faunawet.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

Soort schade en schadeverleden:

Mogelijk aan diverse landbouwgewassen.

Beleid:

De Nijlgans is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachttakhouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.

Om effectief optreden mogelijk te maken kan een aanvullende ontheffingen om tijdens de ochtend en avondschemering in te grijpen worden verleend.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N.v.t..

Ontheffingsgebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende ontheffing: van 1 april tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 zullen wij bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen ook toestaan

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*)

Voorkomen:

Oorspronkelijk broedvogel in Noord-Amerika en overwinteraar tot in Zuid-Amerika. Europees voorkomen grotendeels terug te voeren tot ontsnappingen uit watervogelcollecties.

Aantallen:

Sovon heeft in 2011 de Nederlandse winterpopulatie geïventariseerd en schat het aantal exemplaren op 33 tot maximaal 40. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op enkele paren. Uit de provincie Utrecht zijn geen broedgevallen bekend en worden er jaarlijks hooguit enkele exemplaren gezien.

Aantalsontwikkeling:

Sinds de tachtiger jaren leven er enkele tientallen rosse stekelstaarten in Nederland, maar van een grote, zichzelf in stand houdende populatie kan nog niet worden gesproken. In de provincie Utrecht is het aantal waarnemingen wisselend tussen geen of enkele exemplaren per jaar.

Status in Flora- en faunawet:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Flora- en faunawet.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden, voorkomen van belangrijke schade aan gewassen of ter voorkoming van schade aan flora en fauna.

Soort schade en schadeverleden:

Deze soort vormt een bedreiging voor de witkopeend in Spanje. De Witkopeend (*Oxyura leucocephala*) is als 'bedreigd' opgenomen op de IUCN Rode Lijst van bedreigde soorten en is opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern, bijlage I van het verdrag van Bonn en bijlage II van het CITES-verdrag. Hybridisatie met de Rosse stekelstaart wordt beschouwd als een belangrijke bedreiging voor het voortbestaan van de Witkopeend.

Beleid:

De Rosse stekelstaart is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van schade aan de fauna, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Bijlage 1.3 Verwilderde huisdieren

Soepgans (*Anser anser forma domesticus*)

Voorkomen:

Soepganzen zijn in 48% van de atlasblokken aangetroffen; vooral het waterrijke deel van het land en in de stedelijke gebieden (Hustings & Vergeer, 2002).

Aantallen:

Zomer: Op 20 juli 2013 werden in de provincie Utrecht 657 brandganzen geteld (Utrechtse zomerganzentelling 2013).

Aantalsontwikkeling:

Als het gevolg van het ontbreken van voldoende telgegevens is het berekenen van een trend bij de soepganzen niet mogelijk (van der Jeugd *et al.*, 2006).

Status in Flora- en faunawet:

- Soepganzen worden niet beschermd op basis van de Flora- en faunawet.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

Soort schade en schadeverleden:

Het Faunafonds keert geen schade uit toegebracht door boerenganzen. Om die reden zijn voor deze soort geen schadebedragen bekend. De schade die toegebracht wordt door soepganzen is per capita vergelijkbaar of groter dan die van de Grauwe gans. Het gaat immers om een gedomesticeerde vorm met een vergelijkbare of grotere lichaamsomvang.

Beleid:

De verwilderde gedomesticeerde gans is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.

Om effectief optreden mogelijk te maken kan een aanvullende ontheffingen om tijdens de ochtend en avondschemering in te grijpen worden verleend.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een aanwijzing ex artikel 67 om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in het handboek van het Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende ontheffing: van 1 april tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren. In afwijking van artikel 9 zullen wij bij ontheffing het gebruik van vangkooien en lokganzen ook toestaan

Verwilderde duif (*Columba livia forma domestica*)

Voorkomen:

De verwilderde duif ontstaat door niet teruggekeerde postduiven en ontsnapte tamme duiven en de nakomelingen daar van. Ook vermenging met stadsduiven vindt plaats.

Aantallen:

Onbekend.

Aantalsontwikkeling:

Onbekend.

Status in Flora- en faunawet:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Flora- en faunawet.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

-

Soort schade en schadeverleden::

Schade aan gewassen in het bijzonder direct na inzaai en in gelegerd graan.

Beleid:

De Verwilderde duif is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van schade aan de fauna, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingengebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Verwilderde kat (*Felis catus*)

Voorkomen:

De verwilderde kat ontstaat uit de nakomelingen van de zwerfkat. Het is dus een verwilderde huiskat. Indien een kat veelvuldig, 's nachts zowel in de vroege ochtenden als de late avonden, al jagend in het veld wordt gezien kan ervan uit gaan dat het een echte "verwilderde" kat betreft. Algemeen voorkomend in de provincie Utrecht

Aantallen:

Onbekend.

Aantalsontwikkeling:

Onbekend.

Status in Flora- en faunawet:

- Onbeschermde verwilderde diersoort.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt als bedoeld in artikel 67, eerste lid. De provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen, ter bescherming van bijvoorbeeld de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het bestrijden of voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fauna voornamelijk door predatie.

Beleid:

De verwilderde kat is opgenomen in een provinciaal aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, om de in de wet genoemde belangen te beschermen, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.

Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingsgebied:

Gehele provincie

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende ontheffing: Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 5 en 9 Besluit beheer- en schadebestrijding dieren.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

In het kader van de uitvoering van de Wet worden begrippen gehanteerd die in voorkomende gevallen leiden tot onduidelijkheid of vrij interpreteerbaar zijn. In de afgelopen jaren is in de besluiten tot vrijstellingen, aanwijzingen en ontheffingen invulling aan deze begrippen gegeven. Hierna worden deze begrippen nader toegelicht.

Deugdelijk raster

De provincie Utrecht verstaat onder een deugdelijk raster een raster dat voldoende bescherming biedt aan het betreffende kwetsbare gewas of teelt, gerelateerd aan de schadeveroorzakende diersoort en afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden. Als richtlijn wordt de beschrijving uit het Handboek van het Faunafonds gehanteerd.

Belangrijke schade

Onder belangrijke schade wordt in het provinciale beleid verstaan: schade van meer dan € 250,- per geval per bedrijf per jaar.

Deze grens van belangrijke schade vindt zijn basis in de grens die het Faunafonds stelt (Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds, geldend vanaf 1 december 2005) en het advies van het Driemanschap Flora- en faunawet. Hiermee wordt het beleid m.b.t. de definiëring van belangrijke schade in overeenstemming gebracht met het rijksbeleid.

Oranje lijst: Lijst van, in de provincie Utrecht, uitgestorven en bedreigde planten- en diersoorten

Prioritaire soort: soort uit de groep van provinciale aandachtsoorten van het soortenbeleid waarvoor de provincie Utrecht een bijzondere verantwoordelijkheid heeft.

Rode lijst: Lijst van in Nederland in hun voortbestaan bedreigde planten- en diersoorten.

Bijlage 3. Draaiboek “Bijzondere weersomstandigheden”

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

2. OVERZICHT STAPPENPLAN

3. UITWERKING STAPPENPLAN

- 3.1 Vaststelling periode van procedurestart
- 3.2 Inwinnen adviezen
- 3.3 Beschrijven situatie
- 3.4 Vastleggen categorieën van soorten
- 3.5 Vaststellen tijdstip
- 3.6 Besluit
- 3.7 Bekendmaking
- 3.8 Volgen ontwikkeling
- 3.9 Bepalen tijdstip van opheffen verbod
- 3.10 Opheffen verbod
- 3.11 Periode sluiting Provinciehuis tussen Kerst en Nieuwjaar.
- 3.12 Persbericht (periode tussen kerst en nieuwjaar).

4. BOTULISME

1. INLEIDING

Gedeputeerde Staten van Utrecht zijn per 1 april 2002 gemachtigd om namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, thans Minister van Economische Zaken, besluiten te nemen in het kader van artikel 46 lid 5 van de Flora- en faunawet aangaande het sluiten van de jacht als gevolg van bijzondere weersomstandigheden. Deze bijzondere weersomstandigheden hebben vooral betrekking op extreme winterse omstandigheden. De provincie Utrecht heeft in de *Beleidsnota Flora- en faunawet provincie Utrecht 2008* aangegeven deze sluiting ook van toepassing te laten zijn op het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken (hierna: het aanwijzingsbesluit) en ontheffingen krachtens artikel 68 van de Flora- en faunawet met betrekking tot schadebestrijding. De besluitvorming kan betrekking hebben op één of meer categorieën van soorten.

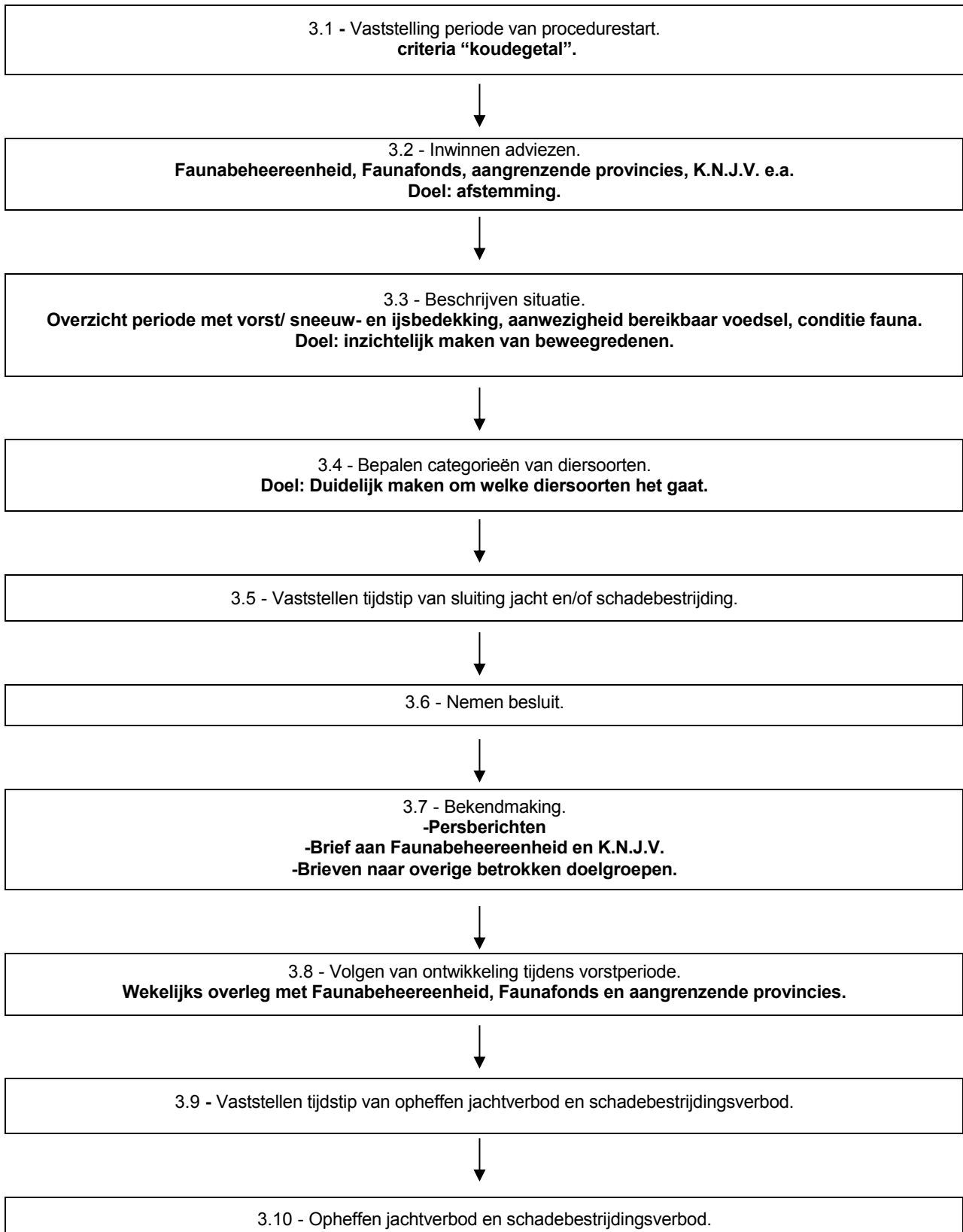
In situaties die niet uitgebreid in het draaiboek beschreven zijn zoals botulisme, zal na overleg met de in dit draaiboek genoemde organisaties, van geval tot geval beoordeeld worden of opschorting van jacht, het aanwijzingsbesluit en ontheffinggebruik noodzakelijk is.

Om adequaat een besluit te kunnen nemen indien sprake is van de hiervoor beschreven situatie heeft de provincie Utrecht een draaiboek *Bijzondere weersomstandigheden* samengesteld. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van het draaiboek is dat voordat het besluit genomen wordt, afstemming plaatsvindt met omliggende provincies en deskundige organisaties en dat een duidelijk overzicht gegeven wordt wat er gedaan moet worden, door wie en wanneer. Dit hele proces wordt stap voor stap beschreven in deze notitie.

Bij dit draaiboek hoort een flexibele namenlijst met de bereikbaarheidsgegevens van de contactpersonen. Deze namenlijst is vanwege de regelmatige wijzigingen en privé-gegevens niet opgenomen in deze beleidsnota, en zal jaarlijks omstreeks oktober worden geactualiseerd. De nummers in het draaiboek corresponderen met de nummers op de lijst.

2. OVERZICHT STAPPENPLAN.

Schematisch kan de procedure als volgt weergegeven worden:

3. STAPPENPLAN.

3.1 Vaststelling periode van procedurestart.

De Flora- en faunawet (art. 46 lid 5) geeft ter bescherming van de in het wild levende dieren een aantal regels. Een aantal hiervan heeft betrekking op winterse omstandigheden. Zo is het verboden te jagen:

- Indien de grond bedekt is met sneeuw (m.u.v. het vangen van eenden door middel van een eendenkooi, het jagen op Wilde eenden en Houtduiven, op de andere wildsoorten indien de jacht wordt uitgeoefend door middel van een drijfjacht (art. 15 jachtbesluit).
- Op wild, dat als gevolg van weersomstandigheden in een uitgeputte toestand verkeert.
- Op wild, dat zich tengevolge van hoge waterstand ophoudt op hoog gelegen gedeelten van het terrein.

Het is van belang aan de hand van concrete gegevens vast te stellen binnen wat voor periode tot een afgewogen besluit gekomen moet worden om de jacht geheel of voor een aantal wildsoorten te sluiten of wanneer het gebruik van het aanwijzingsbesluit en de ontheffingen ex artikel 68 voor geheel of gedeeltelijk wordt verboden.

Start procedure:

- De provincie Utrecht gaat uit van een zogenaamd "koudegetal". Dit getal is objectief en vormt de som van de maximale dagtemperatuur minus de minimale nachttemperatuur. Indien deze getallen na een x aantal dagen de –85 graden heeft bereikt volgt automatisch het advies om de jacht te sluiten en om schadebestrijding te verbieden. De temperatuur te De Bilt (opgave KNMI) wordt hierbij als maatstaf genomen.
 - voorbeeld: 's-nachts is de minimumtemperatuur –10 graden Celsius en overdag is de maximumtemperatuur –5 graden Celsius. Indien deze situatie zich 5 aaneengesloten dagen blijft voortdoen dan staat de teller na 5 dagen op –75 graden Celsius. De sluiting wordt dan intern voorbereid bij de provincie door de desbetreffende ambtenaren belast met de Flora- en faunawetgeving. Op dag 6 wordt de grens van – 85 graden overschreden. Nu volgt het besluit om de jacht en om schadebestrijding tijdelijk te verbieden.
- Bij een sneeuwbedekking, bevroren sneeuw, bij ijzel op sneeuw (dekking > 90% en langer dan 10 dagen achtereen).
- Bij ijsbedekking op open water, sloten en kanalen (dekking > 50% en langer dan 10 dagen).

Informatie over de weersituatie

Soort informatie: de verwachtingen voor de komende dagen, week en eventueel lange termijn, met betrekking tot temperatuursontwikkelingen, sneeuwval, ijzelkansen of grote hoeveelheden regen.

- Telefoonnummer KNMI: 030-2206911
- Website: <http://www.knmi.nl/>

Informatie over de waterstanden

Soort informatie: actuele en te verwachten waterstanden.

- Telefoonnummer Rijkswaterstaat infocentrum Binnenwateren: 0320-298888
- Website: <http://www.infocentrum-binnenwateren.nl>
- Telefoonnummer Rijkswaterstaat Directie Utrecht 030-6009500
- Website: <http://www.rws.nl/rws/dut/dut/>

3.2 Inwinnen van adviezen.

Adviezen moeten ingewonnen worden bij instanties die informatie kunnen verschaffen over omstandigheden in het landelijke gebied die het besluit kunnen beïnvloeden. Natuurterreinbeherende organisaties en land- en tuinbouworganisaties worden niet apart gevraagd. Er wordt van uit gegaan dat de vertegenwoordigers van deze organisaties in de Faunabeheereenheid de belangen voldoende behartigen.

A. Provincies:

Om de noodzaak van de maatregel te kunnen bepalen is het van belang dat aangrenzende provincies benaderd worden:

Provincie	betr. ambtenaar	Vast (werk)	Mobiel (privé)
Gelderland	nummer 1		
Noord-Holland	nummer 2		
Noord-Holland	nummer 3		
Zuid-Holland	nummer 4		
Zuid-Holland	nummer 5		
Flevoland	nummer 6		

Gewenste informatie:

- Op wat voor termijn wordt in hun provincie gedacht aan sluiting jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding;
- Op basis van wat voor informatie en voor welke onderdelen van de jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding;
- Is afstemming van aard en tijdstip van de sluiting van de jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding mogelijk?

Instanties die zich concreet met de uitvoering van het faunabeheer bezighouden of te maken hebben met schade door wild en beschermde diersoorten aan land-, tuin- en bosbouw.

B. Faunabeheereenheid Utrecht

- website: <http://www.faunabeheereenheid.nl/utrecht/>
Adjunct secretaris: nummer 7

C. Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (K.N.J.V.)

- Website: <http://www.knjv.nl>
Consulent: nummer 8

D. Faunafonds

- Website: <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/>
contactpersoon: nummer 9

Gewenste informatie:

- Voor welke diersoorten bestaat het gevaar dat, als gevolg van de weersomstandigheden, het duurzaam voortbestaan in een gebied, regio of de provincie in gevaar komt.
- Vergroten de beheermaatregelen jacht en schadebestrijding de kans dat voor deze diersoorten, als gevolg van de weersomstandigheden, het duurzaam voortbestaan in een gebied, regio of de provincie in gevaar komt.

Let op: Het gaat hier niet uitsluitend om de soorten waarop de jacht geopend is of waarvoor een ontheffing ex artikel 68 is afgegeven. Ook andere soorten kunnen verstoord worden en lopen daardoor risico indien er gejaagd wordt of er schadebestrijding plaats vindt.

3.3 Beschrijven van de omstandigheden.

Doel: inzichtelijk maken van beweegredenen.

De informatie die verzameld is wordt helder en eenduidig beschreven. Het gaat om de volgende categorieën:

A De provinciale weersgesteldheid In de provincie Utrecht of delen daarvan.

De winterse weersverwachting voor de komende tijd
Datum aanvang vorstperiode: ...
Dagelijks bijhouden van koudegetal bij intredende vorst: ... °C
Datum aanvang sneeuwperiode: ...
Sneeuwdekking na 10 dagen:%
Datum aanvang ijzelperiode: ...
Aanwezigheid bevroren sneeuw en dekkingsgraad na 10 dagen: ...%
Aanwezigheid ijzel op sneeuw en dekkingsgraad na 10 dagen: ...%

Ijsbedekking: Sloten: ... %
Kanalen: ... %
Rivieren: ... %
Open wateren: ... %

De hoeveelheden regen van de afgelopen 10 dagen
De hoeveelheden regen voor de komende tijd

B De bereikbaarheid van voedsel voor de kwetsbare soorten en de conditie van de soorten.

Informatie over de aanwezigheid van soorten en de beschikbaarheid van voedsel.

Aanwezigheid waterwild: -Indicatie hoeveelheden (weinig/ veel).
-Aanduiding locatie.

Bereikbaarheid voedsel voor:

Watervogels:	goed/ matig/ slecht
Zoogdieren:	goed/ matig/ slecht
Overige soorten:	goed/ matig/ slecht

Informatie over conditie van diersoorten.

Beschrijving conditie diersoorten: per diergroep.

C Het aspect landbouwschade.

Aantal wildschademeldingen/meldingen van schade door beschermde diersoorten (Faunafonds/Faunabeheereenheid)

Is sprake van belangrijke schade of te verwachten schade? Van welke diersoorten?

Wat zijn de consequenties van sluiting jacht en verbod schadebestrijding m.b.t. uitbetaling vergoeding schade. (Faunafonds)

Conclusie: aangeven van noodzaak om jacht te sluiten en schadebestrijding tijdelijk te verbieden

3.4 Bepalen categorieën van soorten.

<u>Wildsoort:</u>	<u>Periode waarin soort bejaagbaar is:</u>
Wilde eend	15 augustus t/m 31 januari
Fazanthen	15 oktober t/m 31 december
Fazanhaan	15 oktober t/m 31 januari
Houtduif	15 oktober t/m 31 januari
Konijn	15 augustus t/m 31 januari
Haas	15 oktober t/m 31 december

Overige soorten:

- Beschermde soorten waarvoor ter bestrijding van schade een ontheffing verleend is ex artikel 68 Flora- en faunawet kunnen door de weersomstandigheden dusdanig bedreigd worden dat gebruikmaking van de ontheffing niet gewenst is. In dergelijke gevallen zal tijdelijk geen schadebestrijding plaats mogen vinden op basis van die ontheffing.
- De overige soorten kunnen door de weersomstandigheden dusdanig bedreigd worden dat jacht en schadebestrijding in de terreindelen waar deze soorten verblijven niet gewenst is.

3.5 Bepalen tijdstip van sluiting jacht.

Nadat op inhoudelijke gronden (zie 3.3) bepaald is dat jacht en schadebestrijding op één of meer categorieën gesloten wordt, is het in dit stadium van belang het tijdstip vast te leggen waarop het besluit ingaat.

Aandachtspunten:

- Van groot belang bij het bepalen van een datum is afstemming met de aangrenzende provincies en advisering door het Faunafonds.
- Gestreefd moet worden naar het vaststellen van één datum voor alle provincies of voor een aantal aangrenzende provincies in een regio.
- Indien er een reden is om af te wijken van een door meerdere provincies vastgestelde datum dient deze reden goed gemotiveerd te zijn.

3.6 Besluit.

Het besluit om jacht en schadebestrijding tijdens bijzondere weersomstandigheden te sluiten is door Gedeputeerde Staten gemandateerd aan de teamleider van het team Groen, Grond en Water van de Afdeling Vergunningverlening.

Model besluit

Onderwerp: Sluiting jacht en/of schadebestrijding ten gevolge van bijzonder weersomstandigheden.

GEDEPUTEERDE STATEN VAN UTRECHT;

Gehoord het Faunafonds, de Faunabeheereenheid Utrecht en de K.N.J.V.

Gelet op artikel 46 lid 5 van de Flora- en faunawet en hiertoe gemachtigd door de Minister van Economische Zaken;

BESLUITEN

in verband met de huidige extreme weersomstandigheden de jacht op de volgende diersoorten:

-
-
-

Met ingang van:

TE SLUITEN

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen van de Flora- en faunawet op te schorten. Het betreft de ontheffingen:

-
-
-

Dit besluit heeft betrekking op: De gehele provincie Utrecht/ de volgende delen van de provincie

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens hen,

nummer 10

Teamleider vergunningverlening natuur en landschap.

3.7 Bekendmaking.

De bekendmaking vindt plaats aan:

- Pers.
- Betrokken organisaties (zie lijst par.3.2).
- Politie.
- Algemene Inspectiedienst.

3.7.1 Persbericht.

Zodra sprake is van het van kracht worden van het besluit om de jacht te sluiten en schadebestrijding te verbieden in verband met de bijzondere weersomstandigheden dient een persbericht uitgebracht te worden.

Model persbericht.

PROVINCIE UTRECHT

datum:

JACHT EN SCHADEBESTRIJDING TIJDELIJK VERBODEN.

Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht heeft in verband met de huidige extreme weersomstandigheden na overleg met de colleges van de overige provincies en deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van..... de jacht te sluiten op:

-
-
-

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen (Hoofdstuk V, Titel III, paragraaf 3 Beheer en bestrijding van schade) van de Flora- en faunawet op te schorten.

Het betreft de ontheffingen:

-
-
-

Het verbod op jacht en schadebestrijding geldt voor de gehele provincie Utrecht/ of nader te noemen delen van de provincie.

De jacht op de genoemde soorten is geopend tot 31 december 200... en 31 januari 200... Mocht er voor die tijd sprake zijn van een weersverbetering zal het besluit herzien worden.

Verzenden aan: regionale dagbladen (b.v. AD, regio Utrecht en Amersfoort) .

3.7.2 Brief/ fax aan Faunabeheereenheid, K.N.J.V. en politie.

Geachte,

Hierbij deel ik u mede dat Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht hebben besloten de jacht te sluiten op de hierna genoemde wildsoorten.

-
-

Gezien de omstandigheden zullen de uitgegeven en daarvoor in aanmerking komende artikel 68 ontheffingen opgeschort worden. Indien sprake is van belangrijke schade of te verwachten belangrijke schade aan bedrijfsmatige land-, tuin- of bosbouw, verzoeken wij u dit tijdig te melden bij het Faunafonds, tel: 078-6395370 en de provinciale ambtenaren belast met de Flora- en faunawet de heer 11 of 12 -

Gelieve dit bericht bekend te maken bij uw leden.

Hoogachtend,

Nummer 10,
Teamleider vergunningverlening Natuur en landschap.

Verzenden aan:

- Faunabeheereenheid Utrecht, postbus 870, 3900 AW Veenendaal
Telefoon: 0318-578565, Fax 0318- 578564
- K.N.J.V. t.a.v. consulent 8, postbus 108, 6650 AC Druten
Telefoon: 0487-524411. Fax 0487-502959
- Politie regio Utrecht, Politie Milieudienst Veldpolitie, postbus 549, 3800 AM Amersfoort. Telefoon: 033-4689430. Fax: 033-4689439
- Afschrift naar aangrenzende provincies (zie 3.2)

3.8 Volgen van ontwikkelingen tijdens vorstperiode.

Periodiek telefonisch overleg met omliggende provincies, Faunabeheereenheid, Faunafonds en K.N.J.V: één maal per week door de betreffende ambtenaren belast met de Flora- en faunawetgeving.

- Bij onveranderde weersomstandigheden: geen actie.
- Bij te verwachten weersverbetering (hogere temperaturen; invallen van dooi): procedure starten om jacht- en schadebestrijdingverbod op te heffen..

3.9 Vaststellen van tijdstip om jacht- en schadebestrijdingverbod op te heffen.

Tijdstip bepalen op basis van weersvoorspelling (KNMI) en in overleg met aangrenzende provincies, Faunabeheereenheid, Faunafonds en KNJV.

3.10 Besluit en bekendmaking opheffen jacht- en schadebestrijdingverbod.

Te versturen/ faxen aan:

- Pers.
- Betrokken organisaties (zie Lijst par.3.2).
- Politie.

3.10.1 Persbericht/ brief of fax aan faunabeheereenheid, Faunafonds en politie.

PROVINCIE UTRECHT

datum:

VERBOD OP JACHT EN SCHADEBESTRIJDING IN VERBAND MET WINTERSE OMSTANDIGHEDEN

OPGEHEVEN.

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht heeft in verband met de verbeterde weersomstandigheden na overleg met de colleges van de overige provincies en deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van de sluiting van de jacht op bepaalde wildsoorten op te heffen, en tevens het opschorten van de geldigheid het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en van artikel 68 ontheffingen van de Flora- en faunawet te beëindigen.

(Verzenden aan: zie 3.7)

3.11 Periode tussen Kerst en Nieuwjaar (sluiting provinciehuis).

Mocht in de periode tussen Kerst en Nieuwjaar (sluiting provinciehuis) de onder 3.1 beschreven weersomstandigheden zich voordoen dan zal één van de provinciale medewerkers 11, 12 of 13 contact opnemen met de desbetreffende ambtenaren van omliggende provincies (voorzover dit mogelijk is), de secretaris van de Faunabeheereenheid Utrecht en de K.N.J.V. (zie 3.2 A&B) om te besluiten of de noodzaak zich voordoet om de jacht te sluiten en tevens om het (tijdelijk) verbieden van artikel 68 ontheffingen. Mocht dit het geval zijn dan zal één van hun contact opnemen met:

- De teamleider van Groen, grond en water nummer 10,
- gedeputeerde nummer 15
- en met de persvoorlichter van de provincie Utrecht nummer 16

De persvoorlichter zal een persbericht (zie 3.12) omtrent de sluiting van de jacht en het opschorten van artikel 68 ontheffingen naar de regionale pers sturen en in verband met handhaving ook de regionale politie informeren (zie 3.7.1 & 3.7.2). Dezelfde procedure geldt tevens voor het te nemen besluit en de bekendmaking voor het opheffen van het jacht- en schadebestrijdingverbod.

3.12 Persbericht voor de periode tussen Kerst en Nieuwjaar (sluiting provinciehuis)

PROVINCIE UTRECHT

datum:

JACHT EN SCHADEBESTRIJDING TIJDELIJK VERBODEN.

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht heeft in verband met de huidige extreme weersomstandigheden, na overleg met deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van de jacht te sluiten op:

-
-
-

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen van de Flora- en faunawet op te schorten.

Het betreft de volgende ontheffingen:

-
-
-

Het verbod op jacht en schadebestrijding geldt voor de gehele provincie Utrecht of delen van de provincie Utrecht

De jacht op de genoemde soorten is nog geopend tot 31 200..

Mocht er voor die tijd sprake zijn van een weersverbetering zal het besluit herzien worden.

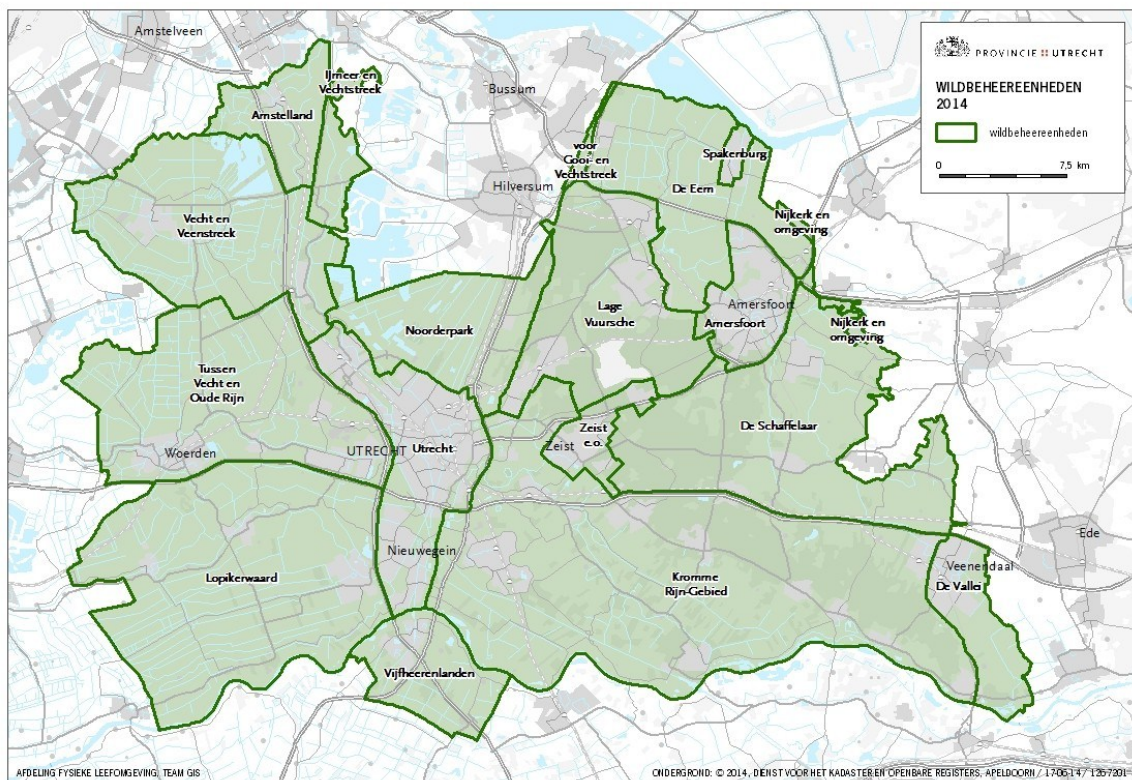
Publiceren in: Staatscourant, AD, regio Utrecht en Amersfoort.

4. BOTULISME

De combinatie van hoge watertemperaturen in ondiepe en stilstaande wateren, de aanwezigheid van botulismebacteriën en kadavers kunnen een botulisme-explosie veroorzaken. Botulisme kan veel dode vogels en vissen tot gevolg hebben en sommige vormen van botulisme kunnen ook voor de mens gevaarlijk zijn.

Hoewel niet aangenomen wordt dat jacht en schadebestrijding bijdraagt aan het optreden van botulisme kan het in bijzondere omstandigheden noodzakelijk zijn om het risico van niet binnengehaalde dode vogels zo gering mogelijk te maken. In dergelijke gevallen kunnen Gedeputeerde Staten besluiten jacht en schadebestrijding gericht op watervogels op te schorten. Het is voor dergelijke gevallen niet mogelijk om vooraf een stappenplan op te stellen. Gedeputeerde Staten zullen zich laten informeren door de waterkwaliteitsbeheerders en in combinatie met factoren als de weerssituatie en weersverwachting een besluit nemen. Een dergelijk besluit is overbodig indien het Gewestelijk Utrechts Jacht- en Faunabedrijf en de Faunabeheereenheid al besloten hebben jacht en schadebestrijding met betrekking tot watervogels tijdelijk niet toe te staan.

Bijlage 4 Kaartje werkgebieden wildbeheereenheden.

Bijlage 5. Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht.

PM (invoeging na besluitvorming)

Bijlage 6 Kaart vestigings- en doortrekgebied Edelhert.

Bijlage 7 Natuurbeschermingswet 1998 (beschermde gebieden).

